

Po miesiącu intensywnych walk, które rozpoczęły się 24 lutego 2022 roku, rosyjski Sztab Generalny ogłosił 25 marca osiągnięcie jednego z czterech głównych celów inwazji na Ukrainę. Według rosyjskich wojskowych miała nastąpić tzw. demilitaryzacja ukraińskiego państwa, czyli pozbawienie Sił Zbrojnych Ukrainy możliwości ofensywnych, które rzekomo zagrażały Rosji i separatystycznym republikom donbaskim. Jakkolwiek rosyjskie twierdzenia można uznać w większości kategorii za mocno przesadzone, szkody wyrządzone ukraińskiej armii oraz przemysłowi zbrojeniowemu z pewnością były poważne.

Mimo prowadzenia brutalnej kampanii, w której WKS miały znaczący udział, nie udało się złamać ukraińskiej woli walki. Społeczeństwo zachowało początkową determinację w obronie niezależności kraju, a władze w Kijowie nie mogły narzekać na brak nowych chętnych do chwycenia za broń. Ponadto skala ujawnionych rosyjskich zbrodni wojennych, popełnionych na bezbronnej ludności cywilnej zamieszkującej zajęte tereny, wstrząsnęła społecznością międzynarodową na tyle mocno, że kraje Zachodu zaczęły wreszcie bez skrupułów dostarczać Ukrainie ciężką broń, w tym bezałogowe statki powietrzne (BSP) i systemy przeciwlotnicze. Pozwoliło to na od-

tworzenie w znacznym stopniu utraconych zdolności bojowych ukraińskich jednostek lotniczych i lądowych.

24 marca

W nocy z 23 na 24 marca Rosjanie przeprowadzili serię ataków pociskami manewrującymi wystrzelonymi z platform morskich i powietrznych. W ich wyniku miało zostać zniszczonych 13 wyrzutni rakietowych systemów przeciwlotniczych, w tym dziewięć S-300 i cztery Buk-M1 we wsi Daniówka na południe od Kijowa. Rosyjskie lotnictwo taktyczne uderzyło na 60 ukraińskich obiektów wojskowych. Wśród nich znalazły się: dwa stanowiska dowodzenia, dwa wieloprowad-

nicowe systemy rakietowe, cztery składy amunicji, 47 miejsc koncentracji broni i sprzętu wojskowego Sił Zbrojnych Ukrainy (SZU). Operatorzy rosyjskich systemów obrony przeciwlotniczej zgłosili zniszczenie dwóch ukraińskich bezałogowców.

Wieczorem 24 marca morskie pociski manewrujące Kalibr zaatakowały bazę paliwową w rejonie Kalinówki pod Kijowem. Trafiono największą z pozostałych jeszcze do dyspozycji baz paliwowych SZU, z której dostarczano paliwo do jednostek wojskowych w centralnej części kraju.

Sily Powietrzne SZU podsumowały dzień informując, że przeciwnik ograniczył aktywność lotniczą w przestrzeni powietrznej Ukrainy, zwiększając jednak obecność operacyjno-taktycznych i innych bezałogowych statków powietrznych służących do rozpoznania lotniczego. Rakietowa obrona przeciwlotnicza miała zestrzelić nad obwodem charkowskim samolot uderzeniowy Su-34. Ponadto strącono podobno jeden bezałogowy statek powietrzny oraz cztery pociski manewrujące. Ukraińskie myśliwce kontynuowały patrole we własnej przestrzeni powietrznej, osłaniając wojska i obiekty. Samoloty uderzeniowe Su-24 i Su-25 zaatakowały

Wojna powietrzna

24 marca – 23 kwietnia 2022

Marcin Strembski

Płonący wrak myśliwca wielozadaniowego Su-35S ze 159. Gwardyjskiego Pułku Lotnictwa Myśliwskiego, który został zestrzelony 3 kwietnia w rejonie miasta Iżjum. Zasiadający za jego sterami wzięty do niewoli major Siergiej Jermałow odbył 40 lotów bojowych w Syrii i 15 nad Ukrainą.

W wygłoszonym 25 marca przemówieniu zastępca szefa Sztabu Generalnego SZ FR gen. płk Siergiej Rudskoj wymienił obezwładnienie 16 głównych lotnisk wojskowych, z których odbywały się misje bojowe lotnictwa SZU. Lotnictwo oraz systemy raketowe dalekiego zasięgu uderzyły w 39 baz magazynowych i arsenałów, które zawierały do 70% wszystkich zapasów sprzętu wojskowego, materiałów i paliw oraz ponad 1 mln 54 tys. ton amunicji. Według rosyjskich ocen ze 152 samolotów zniszczono 112, ze 149 śmigłowców – 75, z 36 bezzałogowców *Bayraktar TB2* – 35, ze 180 systemów obrony przeciwlotniczej *S-300* i *Buk-M1* trafiono 148, a z około 300 radarów o różnym przeznaczeniu wyeliminowano 117. Na zdjęciu zniszczona bateria systemu *S-300* (siedem wyrzutni *5P85T* z radarem *76N6*).

nad Ukrainą

kolumny pancerne, centra logistyczne i oddziały przeciwnika.

W trakcie walk o położone na południe od Charkowa miasto Izjum został zestrzelony jakiś rosyjski statek powietrzny, lecz jednoznaczna identyfikacja płonących w oddali szczątków nie była możliwa. Ponadto tego dnia w pobliżu Klińcy w obwodzie briańskim w Rosji odnaleziono szczątki dość interesującego ukraińskiego samolotu bezzałogowego *Ukrjet UJ-22*. Maszyny tego typu mogą przenosić niekierowane uzbrojenie w postaci czterech pocisków moździerzowych, lecz wrak tego aparatu był ich pozbawiony.

25 marca

W nocy rosyjskie lotnictwo operacyjno-taktyczne i armijne zaatakowało 51 obiektów na terenie Ukrainy. Wśród nich były dwa stanowiska dowodzenia, trzy raketowe wyrzutnie wieloprowadnicowe, dwa przeciwlotnicze systemy raketowe *Buk-M1* i jeden radar systemu *S-300* w rejonie Dniepropietrowska, trzy działa artyleryjskie *D-30*, dwa składy broni i amunicji artyleryjskiej oraz 26 rejonów koncentracji sprzętu wojskowego. Rosyjskie systemy obrony przeciwlotniczej zestrzeliły cztery ukraińskie bezzałogowe statki powietrzne. Uderzenia raketami manewrującymi *Kalibr* i *Oniks* na cele o znaczeniu strategicznym przeprowadziły również okręty Floty Czarnomorskiej FR.

W ciągu dnia rosyjskie lotnictwo zaatakowało 117 obiektów, w tym: sześć stanowisk dowodze-

Wrak *Mi-8AMTSz* (rej. *RF-91882*), który 25 marca został zniszczony na ziemi, trafieniem kierowanym pociskiem przeciwpancernym.

nia, trzy wyrzutnie wieloprowadnicowe, jeden przeciwlotniczy system raketowy *S-300*, dziewięć magazynów z bronią i amunicją, dwa z paliwem i smarami, a także 92 miejsca koncentracji sprzętu i wojsk SZU. Rosyjskie systemy obrony przeciwlotniczej zameldowały o zestrzeleniu nad wioską Wiszniewo trzech ukraińskich samolotów (dwóch *Su-25* i jednego *Su-24*), a także sześciu *BSP*. Ponadto w pobliżu wsi Wasiljewka zniszczono w locie jeden ukraiński pocisk balistyczny kompleksu *Toczka-U*.

Samoloty uderzeniowe SP SZU pod osłoną myśliwców zaatakowały raketami i bombami kolumny sprzętu, zgrupowania siły żywej i logistykę nieprzyjaciela. Poinformowano ponadto, że na kilku kierunkach Rosjanie przeprowadzili zmasowany atak raketowy na terytorium Ukrainy.

Między innymi sześć pocisków manewrujących zostało wystrzelonych w siedzibę Dowództwa SP SZU na lotnisku w Winnicy. Część z nich została zestrzelona przez obronę przeciwlotniczą, ale część okazała się celna i wyrządziła poważne zniszczenia w budynkach sztabowych.

Podległa ukraińskim Siłom Powietrznym obrona przeciwlotnicza zameldowała zniszczenie trzech rosyjskich samolotów (typów nie podano) oraz co najmniej pięciu pocisków manewrujących. Dowództwo Połączonych Sił operujących w Donbasie donosiło o zestrzeleniu trzech *BSP Ortan-10*, a także zniszczeniu nieprzyjacielskiego śmigłowca na ziemi. Ten ostatni sukces potwierdzono filmem pokazującym trafienie za pomocą pocisku przeciwpancernego porzuconego w polu *Mi-8AMTSz* (rej. *RF-91882*), w wyniku czego maszyna doszczętnie spłonęła.

26 marca

Według Ministerstwa Obrony FR 26 marca lotnicze pociski manewrujące dalekiego zasięgu zniszczyły dużą bazę paliwową w pobliżu Lwowa, która dostarczała paliwo wojskom ukraińskim w zachodnich regionach Ukrainy oraz w okolicach Kijowa. Ponadto pociski manewrujące zniszczyły warsztaty Lwowskich Zakładów Remontowych Sprzętu Radiowego. Przedsiębiorstwo to było odpowiedzialne za remonty główne i modernizacje systemów rakiet przeciwlotniczych *Tor* i *S-125*, stacji radiolokacyjnych dla ukraińskiego lotnictwa i sprzętu walki radioelektronicznej. Według Rosjan pociski manewrujące wystrzelone z okrętów zniszczyły skład rakiet przeciwlotniczych do systemów *S-300* i *Buk* we wsi Plesieckoje, 30 km na południowy zachód od Kijowa.

W ciągu dnia rosyjskie lotnictwo operacyjno-taktyczne i armijne uderzyło w 91 obiektów wojskowych. Wśród nich były dwa stanowiska dowodzenia, 11 magazynów polowych z bronią i amunicją, dwa systemy walki elektronicznej, a także 20 umocnionych pozycji oraz 52 rejonów koncentracji sprzętu wojskowego ukraińskich jednostek. Rosyjskie systemy obrony przeciwlotniczej miały zestrzelić ukraiński śmigłowiec *Mi-24* nad wsią Stary Basan. Ponadto trafiono trzy ukraińskie *BSP*. Zniszczony został również jeden ukraiński bezzałogowiec zbliżający się do Sewastopola od strony Morza Czarnego.

SZU poinformowały, że agresor znacznie zmniejszył aktywność lotniczą w przestrzeni powietrznej kraju, lecz dokonał zauważalnie intensywniejszych uderzeń raketowych. W ich ramach wystrzelono dziesiątki pocisków manewrujących i balistycznych z lądu, powietrza i wody. Na Lwów wystrzelono sześć takich pocisków, trafiając w skład paliw oraz w teren zakładu remontowego broni pancernej.

26 marca SP SZU przypisały sobie zestrzelenie tylko jednego załogowego samolotu. Jak poinformowano, wynikało to z faktu, że nieprzyjaciel aktywnie wykorzystuje do prowadzenia rozpoznania *BSP* różnych typów, od szczebla operacyjnego i taktycznego po małe wirnikowce, które są coraz częściej niszczone przez ukraińską obronę powietrzną. Takich maszyn ukraińskie Siły Powietrzne zniszczyły 26 marca aż 12,

16 marca w zatwierdzonym przez USA pakiecie uzbrojenia dla Ukrainy po raz pierwszy wymieniono bezałogowce uderzeniowe (amunicję krążącą) *Switchblade*. Początkowo chodziło o 100 zestawów, ale ostatecznie ich liczba wzrosła do 700 (każdy zestaw zawiera 10 sztuk amunicji). Aparaty trafiły na Ukrainę wraz z ukraińskimi operatorami przeszkolonymi na terenie USA. Na zdjęciu egzemplarz pozyskany przez Rosję podczas konfliktu w Syrii.

Samoloty polskiego lotnictwa transportowego dwukrotnie wzięły udział operacji humanitarnej, polegającej na ewakuacji do Niemiec ukraińskich niepełnosprawnych dzieci. 23 marca wykorzystano w tym celu samoloty C-295M z 8. Bazy Lotnictwa Transportowego oraz Boeing 737-800 z 1. Bazy Lotnictwa Transportowego. W akcji transportowej z 3 kwietnia udział wzięły dwa C-295M. Łącznie do Niemiec przetransportowano 46 dzieci, które trafiły do specjalistycznych ośrodków medycznych w Bonn i Memmingen.

a także dwa pociski manewrujące. Ponadto żołnierze jednej z brygad desantowo-szturmowych zniszczyli przy użyciu przenośnych przeciwlotniczych zestawów rakietowych (PPZR) trzy kolejne pociski manewrujące. Samoloty ukraińskich Sił Powietrznych nadal były aktywne – patrolowały przestrzeń powietrzną, przechwytywały cele powietrzne oraz niszczyły obiekty naziemne i atakowały oddziały wojskowe.

27 marca

W nocy rosyjskie samoloty taktyczne zaatakowały 67 obiektów wojskowych na terytorium Ukrainy. Wśród nich były dwa stanowiska dowodzenia, trzy połowe składy broni i amunicji, 11 pozycji umocnionych oraz 20 rejonów koncentracji sprzętu wojskowego. Rosyjskie systemy przeciwlotnicze miały zniszczyć aż 18 ukraińskich BSP.

Według władz w Moskwie systemy lotnictwa i obrony przeciwlotniczej WKS zestrzeliły nad rejonem Czernihowa cztery ukraińskie samoloty Su-24, w tym dwa w rejonie Repki i dwa w rejonie Gorodnia. Oprócz tego w pobliżu Kramatorska w obwodzie donieckim podobno został zestrzelony ukraiński myśliwiec Su-27. W ciągu dnia miało również spaść 19 ukraińskich BSP. Oprócz tego w rejonie lotniska Czarnobajewka

Uzupełnienia do artykułu opublikowanego w numerze marcowym

- **24 lutego**, pierwszego dnia wojny, poległ podpułkownik Wiaczesław Jerko. Był pilotem MiG-a-29 z broniącej Kijowa 40. Brygady Lotnictwa Taktycznego, która tego dnia zapisała na swoje konto pięć zwycięstw powietrznych. Ppłk Jerko katapultował się, ale nie uratowało go to przed śmiercią.

- Po odejściu spod Kijowa wojsk rosyjskich na lotnisku Hostomel na płycie postojowej znaleziony został wrak rosyjskiego śmigłowca Mi-8AMTSz, który brał udział w desancie śmigłowcowym mającym je opanować. Maszyna miała zamalowane oznaczenia i rejestrację RF-91285. Obok znajdował się zniszczony śmigłowiec szturmowy Ka-52. Dwa wypalone wraki innych Kamowów leżały w rejonie lotniska, przy czym jeden z nich okazał się maszyną, której zdobycie ogłosiła wcześniej strona ukraińska. Siły ukraińskie zdołały jednak wywieźć kompletnego Ka-52, którego zdobycie ogłoszono pierwszego dnia wojny. Kolejnym ujawnionym sukcesem w okolicy Hostomela był szturmowy Mi-28N, również z usuniętymi napisami i oznakowaniem. Maszyna najwyraźniej lądowała awaryjnie na terenie trawiastym tuż za rejonem pasa, po czym została spalona przez wycofujące się oddziały.

- **27 lutego** w rejonie Berezivki w obwodzie kijowskim został zestrzelony Su-24M, w którym

zginęła załoga 7. Brygady Lotnictwa Taktycznego w składzie: mjr Rustan Biłous i kpt. Roman Dowgatok.

- **28 lutego**, podczas wykonywania misji bojowej w rejonie Kijowa, zaginął ukraiński śmigłowiec Mi-8 pod dowództwem płk. Aleksandra Hryhoriewa. Dopiero po wyzwoleniu obwodu kijowskiego okazało się, że maszyna została trafiona przez nieprzyjaciela i rozbiła się w pobliżu wsi Makarów niedaleko Buczy. Pozo-

EWakuacja przez wojska ukraińskie śmigłowca Ka-52, który lądował awaryjnie pierwszego dnia wojny w rejonie lotniska Hostomel.

stali dwaj polegli członkowie załogi śmigłowca to Dymitry Nesteruk i Wasyl Hnatiuk.

- Zidentyfikowano Su-34 utraconego przez rosyjskie WKS 1 marca nad obwodem charkowskim, którym okazał się *czerwony 31 rej.* RF-93823, należący do 559. Pułku Lotnictwa Bombowego z Morozowska w Południowym Okręgu Wojskowym.

- **2 marca**, w trakcie lotu bojowego na południowo-wschodnim odcinku frontu, zestrzelony został ukraiński samolot uderzeniowy Su-24M z 7. Brygady Lotnictwa Taktycznego. Załoga w składzie płk Nikołaj Kowalenko i mjr Jewgienij Kazimirow poległa. Przypuszcza się, że maszyna została trafiona przez pocisk wyrzuty z PPZR.

- W nocy **2 marca** w walce powietrznej zginął ukraiński pilot mjr Ołeksandr Brinżał z 40. Brygady Lotnictwa Taktycznego. Według udostępnionego przez stronę ukraińską przebiegu jego ostatniej walki, major leciał w parze MiG-ów-29, która zaatakowała klucz nieprzyjacielskich maszyn. Wkrótce do walki włączyły się inne rosyjskie samoloty, co diametralnie odmieniło sytuację. Ostatecznie na ukraińską parę rzuciło się 12 rosyjskich maszyn. Mimo to Ukraińcy zdołali zestrzelić trzy z nich, w tym dwa strącenia zapisał na swoje konto mjr Brinżał. Dekretem Prezydenta Ukrainy z 2 kwietnia mjr Ołeksandr Brinżał został pośmiertnie odznaczony tytułem Bohatera Ukrainy, a 8 marca Orderem Bohdana Chmielnickiego III stopnia.

Formacja rosyjskich śmigłowców transportowych na tymczasowym lądowisku. W drugim miesiącu wojny desanty powietrzne również nie odegrały znaczącej roli. Rosjanie praktycznie zrezygnowali z podejmowania prób dużych szturmów powietrznych.

Rosyjski samolot uderzeniowy Su-34 z podwieszonymi pociskami kierowanymi powietrze-ziemia Ch-29 oraz powietrze-powietrze R-73. Na końcach skrzydeł widoczne zasobniki walki radioelektronicznej Ł-175W *Chibiny*, a pod kadłubem kontener WRE typu Ł-700 *Tarantul*.

pod Chersonien zestrzelono pięć nadlatujących pocisków ukraińskiego systemu raketowego *Smiersz*. 27 marca rosyjskie lotnictwo operacyjno-taktyczne i wojska raketowe uderzyły na 36 ukraińskich obiektów wojskowych. Wśród nich wyróżniono dwa stanowiska dowodzenia, dwa przeciwlotnicze systemy raketowe, jedną wieloprowadnicową wyrzutnię raket, trzy składy amunicji i dwa składy paliw i smarów, a także 23 rejon koncentracji ukraińskiego sprzętu wojkowego.

SP SZU poinformowały, że przez większą część dnia po raz pierwszy przestrzeń powietrz-

na kraju była stosunkowo spokojna. Rano w obwodzie charkowskim zestrzelono jeden samolot, prawdopodobnie uderzeniowy Su-34, a w rejonie Kijowa śmigłowiec i BSP. Około godz. 22.00 w całym kraju ogłoszono alarmy lotnicze. Rosyjskie lotnictwo dokonało dużego nalotu z północy na rejon Kijowa, rzekomo tracąc niemal jednocześnie aż trzy samoloty. Dokonano ataków na obiekty infrastrukturalne Ukrainy za pomocą pocisków manewrujących, z których dwa zostały zestrzelone przez obronę przeciwlotniczą. Ukraińskie lotnictwo wysłało kilka samolotów uderzeniowych pod osłoną myśliwców, które

zaatakowały cele naziemne. Sity Powietrzne poinformowały, że zniszczyły tego dnia cztery samoloty, jeden śmigłowiec, dwa bezzałogowce i dwa pociski manewrujące.

Niezależna weryfikacja twierdzeń obu stron w zakresie sukcesów w zwalczaniu lotnictwa w tym dniu na razie nie jest możliwa.

28 marca

Rosyjskie systemy lotnictwa i obrony przeciwlotniczej miały zestrzelić w powietrzu trzy samoloty ukraińskie: dwa Su-24 na zachód od wsi Korosteń w obwodzie żytomierskim i jeden Su-25 nad

- **6 marca** w okolicy Nowej Odessy w obwodzie mikołajowskim wojska rosyjskie zestrzeliły dwa śmigłowce z 18. Samodzielnej Brygady Lotnictwa Armii w Połtawie, która ma na wyposażeniu Mi-24P/WP, Mi-8MSB i Mi-2MSB. Dowództwo SZU potwierdziło, że zginęli w nich czterej ukraińscy piloci: kpt. Serhij Bondarenko, kpt. Ołeksandr Czujko, mjr Konstantyn Zebnickij i kpt. Władysław Horban.

- **9 marca** poległ mjr Jewhen Łysenko z 204. Brygady Lotnictwa Taktycznego. Pilotował myśliwiec MiG-29 i w walce z dwoma rosyjskimi samolotami na Żytomierzem zdołał zestrzelić jeden z nich, ale zginął od ognia nieprzyjacielskich systemów obrony powietrznej.

- Potwierdzono opisywany w poprzedniej części artykułu ukraiński sukces z **13 marca**. Pod Izjumem w obwodzie charkowskim zestaw 9K37 *Buk* zestrzelił samolot Su-34 rej. RF-95010 *czerwony 35* z 559. Pułku Lotnictwa Bombowego podporządkowanego 4. Armii Sił Powietrznych i Obrony Plot. z Południowego Okręgu Wojskowego.

- W drugiej połowie marca doszło do pierwszego bojowego katapultowania ze śmigłowca szturmowego Ka-52. Załoga 319. Samodzielne Pułku Śmigłowców w składzie: mjr Borys Kobec i kpt. Iwan Boljdirow w okresie od **24 lutego do 20 marca** wykonała 25 misji bojowych. Choć nie podano dnia, w którym katapultowanie miało miejsce, data ostatniego lotu wskazuje, że Kamow mógł zostać zestrzelony właśnie 20 marca. W wywiadzie dla

mediów mjr Kobec wspominał, że nie było to jego pierwsze zestrzelenie. W początkowych dniach inwazji jego Ka-52 został uszkodzony ukraińskim ostrzałem na tyle poważnie, że musiał awaryjnie lądować w terenie przygodnym. Maszyna łagodnie przyziemiała na terenie kontrolowanym przez sity rosyjskie. Po wizorycznej naprawie jeszcze tego samego dnia udało się podnieść śmigłowiec ponownie w powietrze.

- **23 marca**, podczas walki powietrznej nad wsią Trigorja w obwodzie żytomierskim, lotnictwo ukraińskie utraciło poległego mjr. Dmiro Czumaczenko, dowódcę klucza myśliw-

ców MiG-29 w 204. Sewastopolskiej Brygadzie Lotnictwa Taktycznego im. Aleksandra Pokryszkina.

- **3 kwietnia** doszło do opublikowania zdjęć spoczywających w gęstym lesie w obwodzie kijowskim szczątków ukraińskiego samolotu Su-24M, wśród których można było rozpoznać charakterystyczny silnik AL-21. Data utraty tej maszyny pozostaje nieznana. Jeden z uszkodzonych ukraińskich Su-24 został sfilmowany 30 marca. Maszyna wówczas silnie dymiła po trafieniu, lecz szybko wyleciała z zasięgu kamery, więc nie zarejestrowano momentu jej rozbicia. ■

Znaleziony na lotnisku w Hostomelu po wycofaniu się wojsk rosyjskich wrak śmigłowca Mi-28.

wsią Drużkowi w obwodzie donieckim. W rejonie Mariupola, pięć kilometrów od wybrzeża Morza Azowskiego, miał zostać zestrzelony ukraiński śmigłowiec Mi-8, zmierzający do miasta w celu dokonania ewakuacji. Według Rosjan chodziło o wywiezienie z oblężonego miasta dowódców batalionu Azow oraz członków sztabu 36. Brygady Piechoty Morskiej. Zanim jednak maszyna doleciała do celu, została trafiona i spadła do wody. Wieczorem 28 marca wyrzeliwane z powietrza rosyjskie pociski manewrujące zniszczyły dużą bazę paliwową w pobliżu wsi Klewan w obwodzie rówieńskim. Z tej bazy dostarczano paliwo dla ukraińskiego sprzętu wojskowego na przedmieściach Kijowa.

Z kolei w swoim podsumowaniu SP SZU poinformowały, że zniszczyły aż 17 celów powietrznych, w tym osiem samolotów, trzy śmigłowce, cztery BSP i dwa pociski manewrujące. Jak dotąd nie wypłynęły materiały pozwalające potwierdzić te zgłoszenia.

29 marca

W nocy z 28 na 29 marca obrona powietrzna rosyjskich WKS zgłosiła zniszczenie trzech ukraińskich bezzałogowców w rejonie lotniska Czarnobajewka. Rosyjskie lotnictwo taktyczne zaatakowało 68 obiektów. Wśród nich znajdowały się trzy stanowiska dowodzenia, cztery systemy rakiet przeciwlotniczych, w tym trzy *Buk-M1* i jedna *Osa*, jedna stacja radarowa, pięć wyrzutni rakietowych, dwa składy amunicji, trzy składy paliw i smarów oraz 19 rejonów koncentracji wojsk ukraińskich.

Według rosyjskiego komunikatu w rejonie Tumenu w obwodzie rówieńskim, w pobliżu granicy ukraińsko-białoruskiej, podczas walki powietrznej został zestrzelony ukraiński bombowiec Su-24M. Tego dnia Ukraińcy podjęli kolejną próbę dotarcia do Mariupola za pomocą śmigłowca Mi-8. Według strony rosyjskiej pilot tej maszyny po zauważeniu, że jego obecność została wykryta, zrezygnował z wykonania misji i zawrócił. Obrona powietrzna WKS zgłosiła zniszczenie w ciągu dnia 10 ukraińskich BSP.

Rosyjskie lotnictwo operacyjno-taktyczne i wojska raketowe uderzyły na kolejne 64 ukraińskie obiekty. Wśród nich znalazły się cztery stanowiska dowodzenia, w tym dowództwo ukraińskich sił specjalnych na terenie wsi Berzniegowat w obwodzie mikołajowskim, a także trzy raketowe systemy przeciwlotnicze, w tym jeden S-300 i dwa *Buk-M1*. Wyrzeliwanymi przez rosyjskie bombowce pociskami manewrującymi dalekiego zasięgu zostały zaatakowane dwa duże magazyny paliw w Starokonstantinowce i Chmielnicku.

30 marca

Ministerstwo Obrony FR oficjalnie poinformowało o przegrupowaniu własnych wojsk w okolicach Kijowa. Odwrót z tego rejonu argumentowano osiągnięciem celów przez atakujące z Białorusi północne ugrupowanie, które jakoby miało za zadanie jedynie związać i zniszczyć ukraińskie wojska, aby nie mogły zostać użyte na kierunku donbaskim. Ogłoszono również, że nie było planów opanowania ukraińskiej stolicy z uwagi

Rosyjski samolot bojowy Su-30SM z podwieszoną rakiętą Ch-31P do zwalczania radarów obrony powietrznej przeciwnika.

na zamiar uniknięcia strat w ludności cywilnej. Ewakuacja rzekomo zwycięskich wojsk rosyjskich z obwodów kijowskiego i czernichowskiego nastąpiła bardzo szybko i zakończyła się do 1 kwietnia. Odtąd głównym zadaniem rosyjskiej armii stało się zdobycie obwodów donieckiego i ługańskiego w ich administracyjnych granicach, jako że przed wybuchem wojny dwie tzw. republiki ludowe zajmowały około 35% tego obszaru.

Rankiem 30 marca pojawiły się dowody na zestrzelenie drugiego podczas wojny bezzałogowca *Bayraktar TB2*. W ostatnich dniach informacje o strąceniu takich maszyn nie pojawiały się w komunikatach Ministerstwa Obrony FR, zatem aparat musiał być zestrzelony znacznie wcześniej.

W ciągu dnia obrona powietrzna WKS zgłosiła zniszczenie dwóch ukraińskich bezzałogowców. Rosyjskie samoloty operacyjno-taktyczne i bezzałogowe wykonały naloty na 69 obiektów. Wśród nich znalazły się trzy stanowiska dowodzenia, dwie wieloprowadnicowe wyrzutnie rakietowe, osiem magazynów amunicji oraz 52 obszary koncentracji sprzętu wojskowego.

Wieczorem 30 marca wyrzeliwane z powietrza rosyjskie pociski manewrujące zniszczyły

duże bazy paliwowe w miejscowościach Dniepropietrowsk, Lisczańsk, Czugujew i Nowomoskowsk, z których korzystało ukraińskie zgrupowanie wojsk w Donbasie. Systemy obrony powietrznej WKS miały zestrzelić 18 ukraińskich BSP, w tym jeden *Bayraktar TB2* w rejonie miejscowości Bezmjannoje.

Ukraińskie SP poinformowały, że zniszczyły cztery samoloty (ich typ wstępnie określono jako Su-34), jeden BSP i dwa pociski manewrujące. Jeden z pocisków miał zostać trafiony rakiętą klasy powietrze-powietrze wyrzeloną przez myśliwiec.

31 marca

W nocy rosyjskie samoloty i bezzałogowce bojowe uderzyły na 52 obiekty wojskowe. Wśród nich znalazły się: cztery stanowiska dowodzenia, jeden system przeciwlotniczy S-300 na południe od miasta Izjum i jeden *Buk-M1* w rejonie Kurachowa, dwa wieloprowadnicowe systemy raketowe, jeden skład amunicji, dwa składy paliw i smarów oraz 38 umocnionych punktów oporu i obszarów koncentracji sprzętu wojskowego.

W konflikcie na Ukrainie obie strony wciąż powszechnie wykorzystują bomby niekierowane różnych wagi. Na zdjęciu ładunek FAB-250-M62 przygotowany dla stacjonujących na jednym lotnisku samolotów Su-34 i Su-35S.

Rankiem 31 marca wojska ukraińskie postanowiły zrealizować większą akcję ewakuacyjną z broniącego się wciąż Mariupola. Tym razem formacja czterech Mi-8MSB w eskorcie pojedynczego Mi-24P w eskorcie pojedynczego Mi-24P w podwojeniu zdołała dotrzeć do miasta, ale w drodze powrotnej nastąpiła tragedia. Za pomocą PPZR (podobno zdobycznego *Stingera*) zestrzelony został Mi-8 nr boczny 864, który rozbił się w pobliżu wsi Rybackoje. Drugi ukraiński Mi-8 również odniósł uszkodzenia od wybuchu rakiety, ale oddalił się w kierunku morza, gdzie według Rosjan osiadł na wodzie w odległości 20 km od brzegu. Jak wynika z oględzin wraku maszyny zniszczonej nad lądem, pasażerami nie byli ważni oficerowie sztabowi, jak deklarowała strona rosyjska, lecz ranni w walce szeregowi żołnierze, których opatrunki były dobrze widoczne na zwłokach. Łącznie w śmigłowcu śmierć poniosło 15 osób. Z drugiego śmigłowca, który według strony rosyjskiej miał zatonać w morzu, miały uratować się trzy osoby, ale zdarzenie to nie zostało jak dotąd publicznie udokumentowane.

W ciągu dnia rosyjskie samoloty operacyjno-taktyczne wykonały uderzenia na 28 obiektów. Wśród nich były cztery stanowiska dowodzenia, trzy połowe składy broni raketowej i artyleryjskiej, cztery składy paliw i sześć rejonów koncentracji ukraińskiego sprzętu wojskowego. Obrona powietrzna WKS miała zestrzelić 30 km na zachód od miasta Iżum jeden ukraiński śmigłowец Mi-24, a ponadto cztery bezałogowce.

1 kwietnia

W nocy lotniczymi pociskami manewrującymi Rosjanie zaatakowali pięć magazynów amunicji oraz jeden skład paliwa i smarów. Obrona przeciwlotnicza WKS ogłosiła, że zestrzeliła ukraiński śmigłowец Mi-8 w pobliżu wsi Lubimowka oraz osiem BSP, w tym jeden *Bayraktar TB2* rejonie Wachowki. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS wykonało naloty na 52 obiekty. W tej liczbie znalazły się trzy ukraińskie stanowiska dowodzenia, trzy raketowe wyrzutnie wieloprowadnicowe, zestaw przeciwlotniczy *Buk-M1*, radar systemu przeciwlotniczego S-300, a także 10 miejsc koncentracji sprzętu wojskowego i 16 pozycji umocnionych.

Tuż przed świtem dwa ukraińskie śmigłowce Mi-24P przekroczyły granicę państwa i wykorzystując ukształtowanie terenu wtargnęły na 40 km w głąb Rosji, aby około godziny 5.30 czasu lokalnego zaatakować duży skład paliwa w Bielgorodzie. Atak przeprowadzono niekierowanymi pociskami raketowymi z małej wysokości. W rezultacie zapaliło się osiem z 27 znajdujących się tam zbiorników. Nie odnotowano ofiar śmiertelnych, niegroźnie rannych zostało jedynie dwóch robotników. Rosjanie pomniejszają wagę incydentu twierdząc, że magazyn służył jedynie ludności cywilnej, mimo że w rzeczywistości znajdował się on bezpośrednio na tyłach jednego z ugrupowań prowadzących działania zaczepne na kierunku charkowskim.

W ciągu dnia samoloty operacyjno-taktyczne WKS uderzyły na 40 ukraińskich obiektów. Były to m.in. dwa zestawy rakiet przeciwlotniczych (jeden system obrony powietrznej *Buk-M1* w re-

Sfotografowany podczas odejścia po ataku na skład paliwa w Bielgorodzie ukraiński śmigłowец szturmowy Mi-24P.

jonie Murachowo i jedna wyrzutnia *Osa-AKM* w rejonie Wielkie Nowosiołki), a także 32 obszary koncentracji sprzętu wojskowego SZU. Rosyjska obrona powietrzna zameldowała zestrzelenie jednego ukraińskiego Mi-24 w rejonie miejscowości Hulaj Pole i czterech bezałogowców.

Z kolei żołnierze ukraińskiej 95. Samodzielnej Brygady Desantowo-Szturmowej pochwalili się zniszczeniem w obwodzie charkowskim dwóch śmigłowców transportowych Mi-8. Maszyny te miały zostać zestrzelone przy użyciu przeciwpancernego pocisku kierowanego *Korsar*. Był to pierwszy potwierdzony przypadek podczas wojny na Ukrainie zniszczenia celu powietrzne-

Moment trafienia przez rakietę przeciwlotniczą *Starstreak* rosyjskiego śmigłowca szturmowego Mi-28 zestrzelonego 1 kwietnia.

go uzbrojeniem tej klasy. Zestrzelenia dokonano tylko jednym pociskiem, którego wybuch spowodował zejście z kursu trafionego śmigłowca, a następnie kolizję z lecącym obok innym Mi-8, w wyniku której obie maszyny runęły na ziemię.

1 kwietnia miało miejsce pierwsze potwierdzone zniszczenie w powietrzu rosyjskiego śmigłowca szturmowego Mi-28N. Maszyna leciała w rejonie Ługańska w parze ze śmigłowcem Ka-52, wykonując atak niekierowanymi pociskami raketowymi. Na nagraniu z ziemi widać trafienie i odłamanie się belki ogonowej. Co ciekawe, załoga podobno przeżyła upadek maszyny, choć odniosła poważne obrażenia. Według Ukraińców zestrzelenia dokonano niedawno dostarczoną brytyjskim pociskiem przeciwlotniczym *Starstreak*.

2 kwietnia

W nocy lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS wraz z wojskami raketowymi uderzyło na 67 obiek-

tów: dwa stanowiska dowodzenia, dwa składy broni i amunicji, dziewięć stanowisk dział i moździerzy polowych, a także 54 rejonów koncentracji sprzętu wojskowego SZU. Przeprowadzony rano połączony atak za pomocą lotniczych i morskich pocisków manewrujących zniszczył magazyny benzyny i oleju napędowego w rafinerii w Kremenczugu, z której zaopatrywano ukraińską grupę wojsk w centralnych i wschodnich rejonach kraju. Kolejne wyrzuczone przez rosyjskie lotnictwo pociski manewrujące uszkodziły lotniska wojskowe w Połtawie i Dniepropietrowsku. Rosyjskie systemy OPL miały zestrzelić dwa ukraińskie śmigłowce Mi-24 w pobliżu miasta Sumy i miejscowości Urożajnoje. Zameldowano również zniszczenie w powietrzu 24 ukraińskich BSP. Na dowód sukcesu ujawniono jednak wrak tylko jednego ukraińskiego bezałogowca *Bayraktar TB2*.

Popołudniu w rejonie dworców kolejowych Łozowaja i Pawłograd za pomocą pocisków lotniczych zaatakowano przygotowane do wysyłki pojazdy opancerzone, amunicję i cysterny z paliwem, które podobno miały wzmocnić zgrupowanie wojsk ukraińskich w Donbasie. Przeprowadzono także uderzenie na lotnisko wojskowe w Mirgorodzie w obwodzie połtawskim. W jego rezultacie Rosjanie ogłosili zniszczenie samolotu i kilku śmigłowców bojowych (typów nie podano), a także zapasów paliwa i broni lotniczej, które znajdowały się na zakamuflowanych miejscach postojowych. Jeśli okaże się to

Ukraiński bezałogowец TB2, którego wrak ujawniono 2 kwietnia w obwodzie chersońskim.

prawdą, byłby to atak bardzo skuteczny i bolesny dla Ukraińców.

SP SZU poinformowały o zniszczeniu dziewięciu celów powietrznych: dwóch samolotów (jeden z nich określono jako Su-34), jednego śmigłowca, dwóch bezałogowców oraz czterech pocisków manewrujących. Ukraińskie samoloty szturmowe, działając pod osłoną myśliwców, kontynuowały ataki raketowe i bombowe na skupiska żołnierzy, kolumny sprzętu i składy logistyczne.

3 kwietnia

W nocy lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS zaatakowało 51 obiektów. Wśród nich znalazły się: cztery stanowiska dowodzenia, dwie wyrzutnie rakiet przeciwlotniczych *Osa-AKM* w miejscowościach Barwenkowo i Słowańsk, dwie baterie artyleryjskie, dwie wyrzutnie wieloprowadnicowe, cztery połowe składy broni i amunicji, a także 32 umocnienia połowe i ob-

szary koncentracji sprzętu wojskowego. Rankiem wyrzuceni przez rosyjskie bombowce i okręty pociskami manewrującymi zaatakowane zostały baza lotnicza w Odessie oraz trzy składy paliw i rafineria w pobliżu tego miasta. Rosyjska obrona powietrzna miała zestrzelić dwa ukraińskie BSP.

W ciągu dnia wyrzuceni przez lotnictwo WKS pociski manewrujące zniszczyły trzy duże magazyny paliw w Konstantinowce, Sławucie i Tarnopolu. W wyniku ataku na ukraińskie lotnisko Bałownoje na przedmieściach Mikołajowa ogłoszono zniszczenie trzech nieustalonych śmigłowców i magazynu paliwa. Atak na lotnisko wojskowe Wasilkow w obwodzie kijowskim sparaliżował działanie Centrum Ostrzeżenia i Kontroli Lotnictwa i Obrony Powietrznej SP SZU. Ponadto rosyjskie lotnictwo operacyjno-taktyczne i armijne dokonało 42 nalotów na inne obiekty wojskowe. Wśród nich wymieniono trzy wyrzutnie rakietowych systemów przeciwlotniczych, w tym jedną *Buk-M1* i dwie *Osa-AKM*, jedną baterię artylerii, dwie wieloprowadnicowe wyrzutnie rakietowe, dwa połowe składy broni i amunicji oraz osiem pozycji i rejonów koncentracji wojsk Ukrainy. Rosyjskie systemy OPL miały zestrzelić trzy BSP.

SP SZU zrewanżowały się nalotami na miejsca koncentracji wojsk rosyjskich, kolumny sprzętu wojskowego i połowe składy logistyczne. Ukraińskie myśliwce zakłócały akcje lotnictwa wroga na kluczowych kierunkach oraz prowadziły osłonę własnych grup uderzeniowych. OPL zameldowała o zniszczeniu sześciu celów powietrznych: trzech samolotów (bojowe Su-34 i Su-35 oraz samolot dowodzenia Il-22), jednego śmigłowca i dwóch pocisków skrzydlatych. Z kolei oddziały lądowe pochwały się wrakiem zestrzelonego *Ortana-10*.

O ile strącenia śmigłowca i pocisków nie udało się potwierdzić w żaden sposób, można pozytywnie zweryfikować sukcesy w zakresie zwalczania rosyjskich samolotów. Jeśli chodzi o powietrzny punkt dowodzenia Il-22 (jeden z trzech istniejących!), okazało się, że samolot został tylko uszkodzony – kabina maszyny została rozhermetyzowana odłamkami rakiety, w wyniku czego piloci musieli wykonać awaryjne lądowanie na rosyjskim lotnisku w Rostowie. Na dowód zestrzelenia rosyjskiego Su-34 w obwodzie charkowskim ukraiński wywiad ujawnił przechwyconą korespondencję radiową, w której wyraźnie słychać meldunek pilota o pożarze na pokładzie. Można więc uznać również to trafienie, choć jego dalszych konsekwencji nie znamy.

Z całą pewnością został natomiast zestrzelony myśliwiec wielozadaniowy Su-35S, który wypełniał zadanie niszczenia ukraińskich radarów i systemów przeciwlotniczych. Pilotem, który zdołał się bezpiecznie katapultować, okazał się major Siergiej Jermałow, służący w 159. Gwardyjskim Pułku Lotnictwa Myśliwskiego z bazą na lotnisku Besowiec w Republice Karelii. Maszyna spadła w rejonie Iżumu, stosunkowo blisko rosyjskich pozycji, więc WKS usiłowało przeprowadzić akcję ratunkową wysyłając śmigłowiec Mi-8, ale Ukraińcy byli szybsi i pilot znalazł się w niewoli.

Ślad dymu po wyrzuceniu rosyjskiej rakiecie przeciwlotniczej, która chybiła celu. Był nim ukraiński bezzałogowy statek powietrzny *Walkiria*, z którego wykonano to zdjęcie.

4 kwietnia

W nocy z 3 na 4 kwietnia w wyniku rosyjskiego nalotu lotniczego w mieście Lisiczańsk miało zostać zniszczone stanowisko dowodzenia 24. Samodzielnej Brygady Zmechanizowanej SZU oraz pobliskie magazyny z amunicją i sprzętem wojskowym. Rosyjska OPL ogłosiła zestrzelenie sześciu bezzałogowców. Ponadto w nocy lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS wykonało ataki na dwa punkty kontrolne, dwie wyrzutnie rakiet przeciwlotniczych *Buk-M1* (w rejonie Krasnogorska i Wierchnetorieckiego), jedną baterię artylerii, dwa składy broni i amunicji oraz trzy składy paliwa, a także sześć punktów oporu i rejonów koncentracji wojsk ukraińskich.

W ciągu dnia rosyjskie lotnictwo operacyjno-taktyczne kontynuowało ataki na cele naziemne, którymi okazały się dwa stanowiska dowodzenia i centra łączności, dwa składy amunicji i jeden magazyn paliwa, a także 11 rejonów koncentracji wojsk ukraińskich. Rosyjskie systemy OPL zestrzeliły w powietrzu w pobliżu Siewierodniecka dwa BSP.

Z przechwyconej przez białoruskich radioamatorów komunikacji radiowej wynika, że około 20.00 wieczorem od formacji sześciu Mi-8AMTSz, które wykonywały przelot z lotniska Ziabrowka na Białorusi do Szatałowa w Rosji, oddzielił się jeden śmigłowiec, który skierował się na południe, ku ukraińskiej granicy. Z załogą maszyny o rejestracji RF-04812 pozostali piloci nie mogli przez następną godzinę nawiązać kontaktu ani ustalić jej pozycji. Ujawniona korespondencja radiowa wskazuje, że Rosjanie zupełnie nie brali pod uwagę możliwości katastrofy zaginionego Mi-8. Później jednak na podstawie nekrologu udało się potwierdzić śmierć pilota tej maszyny, kapitana Timura Kipczałowa, który służył w 439. Bazie Lotnictwa Armii (obecnie stacjonuje tam 112. Samodzielny Pułk Śmigłowców).

5 kwietnia

W nocy rosyjskie lotnictwo zaatakowało pociskami manewrującymi cztery magazyny paliw w okolicach Krzemierica, Czerkasów, Zaporozża i Nowomoskwa. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS z pomocą wojsk rakietowych uderzyło

na 134 obiekty. Osiem z nich stanowiły stanowiska dowodzenia i centra łączności. Jeden okazał się radarem przeciwlotniczego systemu rakietowego S-300, inny zaś wyrzutnią systemu rakietowego *Toczka-U*. Osiem stanowiły składy paliw i amunicji, a reszta to pozycje i miejsca koncentracji ukraińskiego sprzętu wojskowego. Rosyjskie systemy OPL miały zestrzelić cztery BSP.

Rankiem 5 kwietnia w pobliżu Mariupola miała zostać udaremniona kolejna próba przedarcia się ukraińskich śmigłowców do obleżonych oddziałów. Jak twierdzą Rosjanie, dwa Mi-8, które próbowały przebić się do miasta od strony morza, zostały zestrzelone za pomocą PPZR. W rejonach miejscowości Złoczów i Czugujew lotnicze pociski manewrujące zniszczyły stanowisko dowodzenia ukraińskiej jednostki Obrony Terytorialnej, magazyn paliwa i warsztat naprawy pojazdów pancernych.

W ciągu dnia rosyjskie samoloty operacyjno-taktyczne i wojska rakietowe zaatakowały osiem stanowisk dowodzenia, trzy składy logistyczne, a także 21 pozycji i obszarów koncentracji sprzętu wojskowego SZU. Rosyjskie systemy OPL miały zestrzelić pięć ukraińskich BSP.

SP SZU ogłosiły, że 5 kwietnia ich jednostki rakietowej OPL zestrzeliły osiem pocisków manewrujących. W rejonie Popasnej spadł natomiast rosyjski bezzałogowiec *Ortan-10*, zgłaszano również drugiego drona tego typu. Z ko-

Rosyjski Ka-52 w celowniku ukraińskiego systemu przeciwpancernego *Stugna-P*, na moment przed uderzeniem rakiety.

lei 95. Samodzielna Brygada Desantowo-Szturmowa zaskoczyła rosyjskie lotnictwo niekonwencjonalną taktyką, raportując zestrzelenie dwóch śmigłowców Ka-52 za pomocą kierowanych pocisków przeciwpancernych *Stugna-P*. Do pozostającej w zawisie maszyny wyrzuciono rakietę, która eksplodowała niszcząc kompletnie śmigłowiec, co utrwalono na filmie. Dopiero 30 kwietnia ujawniono film, przedstawiający zestrzelenie w podobnych okolicznościach drugiej maszyny.

W ramach wsparcia sprzętowego wojsk ukraińskich 5 kwietnia rząd Słowacji przekazał władzom w Kijowie jedyny posiadany dywizjon rakiet przeciwlotniczych S-300PMU. Obejmował on cztery wyrzutnie wraz z zapasem 45 pocisków. Decyzja o oddaniu słowackich S-300PMU na Ukrainę zapadła w połowie marca, ale przez kolejne tygodnie Bratysława negocjowała z krajami zachodnimi uzupełnienie luki w obronie powietrznej kraju poprzez dyslokację baterii sojuszniczych *Patriotów*. W końcu ze swoimi

Zakupiony w Polsce egzemplarz produkowanej przez WB Group amunicji krążącej Warmate w rękach ukraińskiego żołnierza, kwiecień 2022 roku.

zestawami zgodzili się przyjechać Holendrzy i Niemcy.

6 kwietnia

W nocy lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS i wojska raketowe zaatakowały przeciwlotniczy zestaw raketowy Osa-AKM, pięć magazynów logistycznych, a także 11 pozycji i rejonów koncentracji sprzętu wojskowego. Rankiem rosyjskie pociski lotnicze i klasy ziemia-ziemia dalekiego zasięgu zniszczyły pięć magazynów paliw i smarów. Rosyjskie systemy OPL zestrzeliły cztery BSP. W ciągu dnia wystrzelwane z powietrza pociski manewrujące zniszczyły bazę paliwową w rejonie Czugujewa. Ponadto ogłoszono, że na stacji kolejowej Łozowa w obwodzie charkowskim zniszczono transport zagranicznego sprzętu wojskowego i broni dostarczanej Ukraincom. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS wykonało naloty na baterię artylerii, dwa składy logistyczne, a także dziewięć pozycji umocnionych i rejonów koncentracji sprzętu wojskowego. Operatorzy rosyjskich systemów przeciwlotniczych zameldowali o zestrzeleniu bezzałogowca Bayraktar TB2 w rejonie Taranowki w obwodzie charkowskim.

SP SZU poinformowały, że ich raketowe zestawy przeciwlotnicze zestrzeliły trzy cele: pocisk manewrujący, bezzałogowy statek powietrzny oraz samolot uderzeniowy Su-34, który miał zostać strącony podczas nalotu na cel na wschodzie kraju. Wojska wroga zostały zaatakowane przez ukraińskie bombowce i samoloty szturmowe, działające pod osłoną własnych myśliwców.

7 kwietnia

Rosyjskie lotnictwo zaatakowało pociskami manewrującymi transport ukraińskiego sprzętu wojskowego na stacji kolejowej Nowograd-Wołyński w obwodzie żytomierskim. Samoloty operacyjno-taktyczne wykonały ataki na stanowisko dowodzenia, dwa połowe składy amunicji, dwie wyrzutnie raketowe, a także 12 miejsc koncentracji sprzętu wojskowego. W pobliżu Chersonia systemy OPL miały zestrzelić dwa ukraińskie śmigłowce wojskowe: Mi-8 i Mi-24. Ich łupem

miały paść także trzy BSP, w tym dwa Bayraktary TB2 (w okolicach miejscowości Krzywy Róg i Trudwoj). Żaden z tych zniszczonych statków powietrznych nie został udokumentowany.

Z kolei Ukraińcy zaprezentowali szczątki dwóch rosyjskich bezzałogowców Ortan-10 i jednego typu Orion. Szczególnie interesujący jest ten drugi typ. Jest to bowiem BSP klasy taktyczno-operacyjnej nowej generacji, stanowiący odpowiednik amerykańskiego Predatora. Pierwsze trzy przedseryjne aparaty wraz z naziemną stacją kontroli siły zbrojne FR odebrały w 2019 roku, głównie z myślą o testach operacyjnych. Według oficjalnych informacji w sierpniu 2020 roku zamówiono nieujawnioną liczbę zestawów, a w grudniu szef rosyjskiego resortu obrony

Fragment rosyjskiego bezzałogowca Orion, zestrzelenego 7 kwietnia.

wskazał, że w 2021 roku zamierzano odebrać sześć lub siedem zestawów Orion. BSP tego typu jest zdolny do przenoszenia uzbrojenia kierowanego i wcześniej atakowano z jego użyciem obiekty ukraińskie.

8 kwietnia

W nocy lotnictwo rosyjskie zaatakowało świeżo przybyłe w rejon przyfrontowy transporty z bronią na stacjach kolejowych w Pokrowsku, Słowiańsku i Barwenkowie w obwodzie donieckim. Rosyjskie systemy OPL miały zestrzelić w pobliżu wsi Stara Zburiwka dwa ukraińskie śmigłowce wojskowe Mi-8 i Mi-24, a także pięć BSP, w tym dwa Bayraktary TB2 w rejonie Krzywego Rogu. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS i wojska raketowe wykonały ataki na dwa stanowiska dowodzenia, wyrzutnię systemu obrony powietrznej Osa-AKM, trzy wyrzutnie wieloprowadnicowe, a także dziewięć pozycji umocnionych i 59 obszarów koncentracji ukraińskiego sprzętu wojskowego.

Popołudniu 8 kwietnia pociski manewrujące wystrzelwane z powietrza zniszczyły duży skład broni raketowej i artyleryjskiej w pobliżu wsi Nimirowskoje w obwodzie odeskim. Sprzęt lotniczy SZU miał zostać również zniszczony na lotnisku wojskowym Kanatowo w obwodzie ki-

rowogradzkim. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS uderzyło na 54 ukraińskie obiekty. W pobliżu wsi Nowomichajłowka miało dojść do zestrzelenia przez rosyjską OPL ukraińskiego myśliwca Su-27.

SP SZU poinformowały, że grupy uderzeniowe bombowców i szturmowców kontynuowały ataki na zgrupowania wojsk rosyjskich, działając pod osłoną własnych myśliwców. Ukraińskie raketowe zestawy przeciwlotnicze miały zestrzelić 8 kwietnia trzy cele: pocisk manewrujący, BSP i śmigłowiec. Kolejny rosyjski śmigłowiec został zgłoszony jako zestrzelony przez inny rodzaj sił zbrojnych. Jak dotąd z całą pewnością potwierdzony jest tylko bezzałogowiec, którego wrak został przejęty przez walczącą w obwodzie tużańskim 24. Samodzielną Brygadę Zmechanizowaną. Jak się okazało, był to nowy rosyjski aparat rozpoznania taktycznego Ortan-30 (system przyjęty na uzbrojenie w 2019 roku).

9 kwietnia

W nocy wystrzelone z powietrza pociski manewrujące WKS zniszczyły duży skład amunicji SZU w pobliżu Nowomoskwa w obwodzie dnipro-pietrowskim. W rejonie Połtawy na lotnisku wojskowym Mirgorod w wyniku rosyjskiego uderzenia lotniczego miało dojść do zniszczenia na ziemi myśliwca MiG-29 i śmigłowca Mi-8, a także zapasu uzbrojenia do samolotów. Ponadto rosyjskie systemy OPL zestrzeliły w powietrzu cztery ukraińskie BSP. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS i wojska raketowe wykonały ataki na 85 obiektów. W ciągu dnia wykonano kolejnych 65 uderzeń lotniczo-raketowych. Rosyjska OPL przypisała sobie zestrzelenie trzech ukraińskich bezzałogowców, w tym jednego Bayraktara TB2 w rejonie miejscowości Sachnowszczyzna w obwodzie charkowskim.

Zestrzeleny 9 kwietnia rosyjski bezzałogowiec rozpoznawczy Ortan-30 z widoczną bardziej zaawansowaną głowicą wielosensorową.

SP SZU poinformowały, że zniszczyły aż 13 celów powietrznych: trzy samoloty, jeden śmigłowiec, pięć BSP i cztery rakiety skrzydlate. Myśliwce kontynuowały patrolowanie przestrzeni powietrznej Ukrainy, a szturmowce Su-25 i bombowce Su-24M dokonały ataków na zgrupowania wojsk rosyjskich.

10 kwietnia

W nocy w rejonie miejscowości Starobogdanówka w obwodzie mikołajowskim i na lotnisku wojskowym Czugujew rosyjskie lotnictwo zaatakowało pociskami manewrującymi zidentyfi-

kowane wcześniej przez rozpoznanie wyrzutnie ukraińskich systemów przeciwlotniczych S-300. Rosyjska OPL przypisała sobie zestrzelenie ośmiu ukraińskich BSP. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS zaatakowało w nocy i rano 86 celów naziemnych.

Strona rosyjska ogłosiła, że za pomocą wyrzutek pocisków *Kalibr* na południowych obrzeżach Dniepropietrowska zniszczono ukryty w hangarze sprzęt dywizjonu rakiet przeciwlotniczych S-300, który został dostarczony z jednego z krajów europejskich. Trafione miały zostać cztery wyrzutnie i zginąć około 25 osób personelu SZU. Władze w Kijowie zdementowały te informacje stwierdzając, że system nadal znajduje się w użyciu.

Ukraińskie wojska ogłosiły zestrzelenie jednego samolotu Su-34, czterech śmigłowców Mi-24 i Ka-52, trzech bezzałogowców oraz trzech pocisków Ch-59. Samoloty uderzeniowe Su-24 i Su-25 przeprowadziły naloty na nieustalone pozycje wojsk rosyjskich.

Ukraiński strzelec zestawu przeciwlotniczego *Marlet* okazuje radość z zestrzelenia przed momentem bezzałogowca *Orlan-10*, 10 kwietnia 2022 roku.

11 kwietnia

Odpalonymi w nocy lotniczymi pociskami manewrującymi zaatakowano w rejonie Wetykiej Nowosiłki bazę naprawczą uzbrojenia i sprzętu wojskowego SP SZU, w tym systemów *Buk-M1* i *Osa-AKM*. Ponadto miało dojść do zniszczenia dwóch składów amunicji, a w rejonie Uspienowki radaru naprowadzania przeciwlotniczego kompleksu rakietowego S-300.

Operatorzy rosyjskich zestawów przeciwlotniczych zgłosili zestrzelenie w pobliżu Iżjumu dwóch ukraińskich samolotów szturmowych Su-25. W rejonie miejscowości Posad-Pokrowskoje w obwodzie chersońskim skoncentrowany ogień z broni strzeleckiej rosyjskiej piechoty miał ponoć doprowadzić do rozbicia się ukraińskiego śmigłowca Mi-24. Ponadto Rosjanie poinformowali o zniszczeniu czterech BSP.

Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS zaatakowało trzy stanowiska dowodzenia, radar obrony powietrznej, trzy stanowiska przeciwlotniczych systemów rakietowych krótkiego zasięgu, cztery składy amunicji, a także 58 rejonów

koncentracji ukraińskich żołnierzy i sprzętu wojskowego. W rejonie Selidowa w obwodzie donieckim WKS zaatakowały pociskami manewrującymi ukraińską wyrzutnię taktycznego systemu rakietowego *Toczka-U*, dwie wieloprowadnicowe wyrzutnie rakiet w podziemnym schronie oraz dwa zakamuflowane skupiska sprzętu wojskowego i uzbrojenia. W rejonie miejscowości Sinełnikowo w obwodzie dniepropietrowskim rosyjska OPL miała zestrzelić ukraiński myśliwiec Su-27. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS zaatakowało trzy stanowiska dowodzenia, dwie stacje radarowe, skład paliw, a także 35 rejonów koncentracji ukraińskiego sprzętu wojskowego.

Popołudniu doszło do trzeciego bojowego użycia przez Rosjan hipersonicznego pocisku lotniczego *Kindżał*. Tym razem zaatakowano podziemne stanowisko dowodzenia SZU w Donbasie, niedaleko Chasowego Jaru.

SP SZU poinformowały, że w ciągu dnia zestrzelono jeden samolot, dwa śmigłowce i cztery bezzałogowce. Ukraińcy sami najprawdopodobniej stracili tego dnia w rejonie Iżjumu samolot uderzeniowy Su-24, którego wrak został sfotografowany (zdjęcia ukazały się dopiero 14 kwiet-

Wrak ukraińskiego samolotu uderzeniowego Su-24M, zestrzelonego przez armię rosyjską w pobliżu Iżjumu, prawdopodobnie przy użyciu przenośnej wyrzutni rakiet przeciwlotniczych.

nia). Zapewne był to jeden z dwóch „Su-25” raportowanych przez Rosjan w tym rejonie, lecz w ferworze walki dokonano błędnej identyfikacji lub... doszło do omyłki pisarskiej w sporządzonym na szczeblu ministerialnym komunikacie (taki przypadek zdarzył się Ukraińcom, gdy zestrzelony Su-35 okazał się w rzeczywistości Su-25).

12 kwietnia

W nocy rosyjskie lotnicze i morskie pociski manewrujące uderzyły w skład amunicji i schrono-hangar podobno zawierający ukraińskie samoloty na lotnisku wojskowym w Starokonstantynowie w obwodzie chmielnickim. Zaatakowano także skład amunicji w pobliżu Gawriłowki w obwodzie kijowskim. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS dokonało ataków na przeciwlotniczy system rakietowy *Buk-M1* w rejonie Nowomichajłowki, radar przeciwlotniczego systemu rakietowego S-300 w rejonie Zołotariewki, a także jedno stanowisko dowodzenia i 18 obszarów koncentracji ukraińskiego sprzętu wojskowego. Rosyjskie systemy OPL miały zestrzelić w powietrzu nad Berdiańskiem i Melitopolem dwa BSP.

W ciągu dnia rosyjskie lotnictwo operacyjno-taktyczne zaatakowało 38 celów naziemnych.

Operatorzy rosyjskich systemów OPL zgłosili zestrzelenie dwóch bezzałogowców. Jeden z nich spadł w rejonie Charkowa, a na podstawie opublikowanych fotografii można zidentyfikować go jako odrzutowy samolot rozpoznawczy Tu-143 *Rejs*.

Ukraińska OPL zgłosiła zestrzelenie rosyjskiego samolotu szturmowego Su-25, który według ukraińskich statystyk okazał się 300. celem powietrznym zniszczonym od początku wojny.

13 kwietnia

W nocy wyrzuczone z morza i powietrza pociski manewrujące zniszczyły dwa duże składy broni rakietowej i artyleryjskiej wojsk ukraińskich. Ponadto na lotnisku wojskowym w Mirgorodzie miało dojść do zniszczenia czterech ukraińskich śmigłowców – dwóch Mi-24 i dwóch Mi-8. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS uderzyło na 46 celów naziemnych. Wśród nich były m.in. dwa stanowiska dowodzenia i stacja radiolokacyjna w rejonie miejscowości Borowoje, dwie wieloprowadnicowe wyrzutnie rakiet, a także rejon koncentracji ukraińskiego sprzętu wojskowego. Rosyjskie wojska OPL zgłosiły zestrzelenie nad wioską Afanasjewka dwóch bezzałogowców.

W ciągu dnia lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS zaatakowało tylko 10 obiektów: stanowisko dowodzenia, trzy składy broni rakietowej i artyleryjskiej, a także sześć rejonów koncentracji ukraińskiego sprzętu wojskowego.

Najbardziej znaczącym wydarzeniem było zatopienie rosyjskiego krążownika rakietowego *Moskwa*, flagowego okrętu Floty Czarnomorskiej. Chociaż stało się to za sprawą nadbrzeżnej baterii przeciwokrętowej rakietowego systemu *Neptun*, to znaczny udział w jego zniszczeniu mało lotnictwo. Według najbardziej prawdopodobnego scenariusza wstępne dane o położeniu krążownika zostały pozyskane przez Ukraińców od wywiadu NATO, który w owym czasie dozorował region zachodniej części Morza Czarnego za pomocą morskiego samolotu patrolowego P-8A *Poseidon*. Należący do US Navy P-8A wystartował 13 kwietnia o 13.32 z bazy Sigonella na Sycylii, na kilka godzin przed atakiem. Przed dotarciem nad Morze Czarne u wybrzeża Rumunii samolot wyłączył swój transponder śledzący, więc nie można było obserwować jego dalszej trasy w serwisie Flightradar24. Zanim maszyna ponownie ujawniła swoją pozycję, była niewidoczna przez ponad trzy godziny, między 16.26 a 19.36. Nie ma wątpliwości, że *Moskwa* znajdowała się wtedy w zasięgu sensorów *Poseidona*, stanowiąc dobrze widoczny cel. W tym czasie okręt zajmował pozycję 100 km od Odessy, stanowiąc element wysuniętej osłony przeciwlotniczej rosyjskiego ugrupowania walczącego pod Chersoniem. Do obrony *Moskwa* miała na pokładzie rakiet przeciwlotnicze dalekiego zasięgu systemu S-300F, pociski krótkiego zasięgu morskiej odmiany zestawu *Osa* oraz system artyleryjski obrony bezpośredniej AK-630. Wszystko wskazuje na to, że okręt nie był przygotowany do odparcia ataku rakietowego. Ukraińskie źródła podają, że sektorowy radar naprowadzania pocisków S-300F był wówczas zaangażowany w zwalczanie bezzałogowca

Bayraktar TB2, który odwrócił uwagę załogi od właściwego zagrożenia, które nadeszło z innego kierunku. Ostatecznie przed godziną 18.50 w krążownik trafiły dwie rakietę systemu *Neptun*, poważnie uszkadzając okręt, który następnego dnia zatonął. Wraz z krążownikiem na dno poszedł jego pokładowy śmigłowiec *Ka-27*. Ponieważ *Moskwa* była jedynym okrętem Floty Czarnomorskiej z systemem dalekiego zasięgu *S-300F*, więc po jej utracie znajdujący się na Morzu Czarnym zespół okrętów wyrzeliwujących pociski manewrujące utracił osłonę przeciwlotniczą i musiał odsunąć się od brzegu na większą odległość. W rezultacie do odstony oddziałów lądowych na wybrzeżu musiano sprowadzić w rejon Chersonia system *S-400*, co zajęło około tygodnia.

Ukraiński żołnierz Jurij Koczewenko z zestrzelonym rosyjskim bezzałogowcem rozpoznawczym *Oran-10*.

Na koniec dnia SP SZU podały, że w obwodzie charkowskim raketowa OPL zestrzeliła dwa rosyjskie samoloty, ale ich typ nie został określony.

Warto wspomnieć, że w zatwierdzonym 13 kwietnia przez prezydenta USA pakiecie uzbrojenia dla walczącej Ukrainy znalazło się 11 śmigłowców *Mi-17*. W tym przypadku chodzi o maszyny, które zostały niegdyś zakupione na potrzeby byłej armii afgańskiej i zostały ewakuowane przed upadkiem rządu w Kabulu. Późniejsze doniesienia ze źródeł zbliżonych do Pentagonu każą jednak poważnie wątpić, czy transfer tych śmigłowców, przechowywanych obecnie w bazie Davis-Monthan w Arizonie, nadal jest aktualny, a przynajmniej odsunięto go w czasie.

Dotychczas w trakcie wojny Kijów zdołał pozyskać tylko pięć byłych afgańskich *Mi-17*, które w momencie zdobycia władzy przez talibów przechodziły na Ukrainie remonty i przez kilka miesięcy ich status był niejasny. Decyzja o ich przekazaniu przez rząd USA na rzecz Ukrainy zapadła w styczniu 2022 roku, a formalne przejęcie nastąpiło dopiero 11 marca.

14 kwietnia

W nocy z 13 na 14 kwietnia rosyjskie pociski manewrujące spadły na 12 celów. W miejscowościach *Wetka Michajłówka* i *Bogaty* zaatakowano dwa magazyny broni raketowej i artyleryjskiej

wojsk ukraińskich. Na lotnisku w Dnieprze miało dojść do zniszczenia ukraińskiego myśliwca *MiG-29*, śmigłowca *Mi-8* i bezzałogowca *Bayraktar TB2*. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS uderzyło na 48 obiektów. Wśród nich można wyróżnić dwa stanowiska dowodzenia, stację radiolokacyjną, dwa stanowiska wieloprowadnicowych wyrzutni rakiet, baterię artylerii, sześć składów amunicji, a także obszary koncentracji ukraińskiego sprzętu wojskowego. Wojska rakietowe i artyleria zameldowały zniszczenie m.in. ukraińskiego systemu przeciwlotniczego *S-300* oraz składu amunicji.

W ciągu dnia rosyjskie samoloty operacyjno-taktyczne wykonały naloty tylko na siedem celów naziemnych. Strona ukraińska zaprezentowała w tym dniu jedynie wraki dwóch BSP *Ortan*.

15 kwietnia

W nocy dokonano ostrzału morskimi pociskami manewrującymi *Kalibr* szeregu obiektów na obrzeżach Kijowa. W wyniku ataku na zakład budowy maszyn *Wizar* zniszczeniu uległy warsztaty produkcji i naprawy systemów rakiet

Ukraiński strzelec z amerykańskim PPZR *FIM-92 Stinger* dyżuruje w gotowości do otwarcia ognia.

przeciwlotniczych dalekiego i średniego zasięgu oraz rakiet przeciwokrętowych. Lotnictwo WKS zaatakowało w nocy pociskami dalekiego zasięgu siedem celów, którymi były: wyrzutnia rakiet taktycznych *Toczka-U*, magazyny broni raketowej i artyleryjskiej oraz magazyn paliw, a także rejon koncentracji ukraińskiego sprzętu wojskowego. Operujące w rejonie *Gusarowki* i *Wołobujewki* śmigłowce rosyjskich wojsk lądowych zaatakowały trzy umocnione punkty oporu oraz dziewięć pojazdów różnego przeznaczenia. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS wykonało w nocy naloty na dwa składy broni raketowej i artyleryjskiej oraz 10 rejonów koncentracji ukraińskich wojsk i pojazdów. Operatorzy rosyjskiego zestawu *S-400* zgłosili zestrzelenie w rejonie miejscowości *Gorodnia* w obwodzie czernihowskim wracającego do swojej bazy ukraińskiego śmigłowca *Mi-8*, który według Rosjan przed północą miał zaatakować wieś *Klimowo* w obwodzie briańskim na terytorium Rosji. Ponadto

w pobliżu miejscowości *Łozowa* w obwodzie charkowskim miało dojść do zestrzelenia ukraińskiego myśliwca *Su-27*. Poza tym zameldowano o zniszczeniu w powietrzu ośmiu ukraińskich BSP.

Około godziny 7 rano czasu moskiewskiego dywizjon ukraińskiej 19. Samodzielnej Brygady Raketowej zaatakował dwoma taktycznymi pociskami balistycznymi *Toczka-U* zajęta przez Rosjan elektrownię i zaporę wodną w *Kachowce*. Zniszczenie zapory miało przypuszczalnie doprowadzić do niekontrolowanego wypuszczenia wód z Dniepru i spowodować zalanie terenu w obwodzie chersońskim, aby składować działania rosyjskich wojsk. Oba pociski zostały jednak zestrzelone przez rosyjskie systemy OPL. Fragmenty jednego z nich spadły na wieś *Nowa Kachowka*, gdzie uszkodziły budynki cywilne i zraniły dwie osoby.

W ciągu dnia wyrzeliwane z powietrza rosyjskie pociski manewrujące spadły na 10 celów. Samoloty operacyjno-taktyczne WKS miały zniszczyć w ciągu dnia stanowisko artylerii lufowej, dwie raketowe wyrzutnie wieloprowadnicowe, dwa składy broni raketowej i artyleryjskiej oraz trzy obszary koncentracji ukraińskiego personelu i sprzętu. W pobliżu miejscowości *Oktia-brskij* rosyjska OPL zestrzeliła ukraiński bezzałogowiec odrzutowy *Tu-143 Rejs*.

Rosyjskie lotnictwo po raz pierwszy użyło bombowców *Tu-22M3* do zadań bezpośredniego wsparcia własnych wojsk na polu walki. Maszyny zaatakowały klasycznymi bombami ukraińskie pozycje w fabryce *Azowstal* w *Mariupolu*.

Ukraińskie dowództwo zapisało na swoje konto siedem celów powietrznych: po jednym samolocie i śmigłowcu oraz trzy bezzałogowe

Rozrzucone po uderzeniu w ziemię szczątki rosyjskiego śmigłowca *Ka-52*, który w nocy z 14 na 15 kwietnia został zestrzelony raketą typu *Igla*.

statki powietrzne i dwa pociski manewrujące. Potwierdzenie znajduje tylko zestrzelony w nocy wiropląt, którym okazał się szturmowy *Ka-52*. Śmigłowiec rozbił się na terenie kontrolowanym przez 93. Brygadę *Zmechanizowaną*. Maszyna spaliła się niemal doszczętnie, uniemożliwiając odczytanie numerów ewidencyjnych, ale ocalało charakterystyczne dla maszyn tego typu skrzydło szczątkowe. Grupy uderzeniowe *Su-25* i *Su-24* pod osłoną myśliwców z powodzeniem przeprowadziły około 10 nalotów na pozycje wojsk rosyjskich.

Ładunek rakiet na wyrzutnię rosyjskiego śmigłowca Ka-52. Każdy z pocisków ma wypisane nazwisko poległych towarzyszy. Ka-52 poniosły w tej wojnie ciężkie straty. Zniszczonych zostało nie mniej niż 13 śmigłowców, co stanowi nieco ponad 10 proc. wyprodukowanych egzemplarzy.

Według listy odznaczonych pośmiertnie tytułem Bohatera Ukrainy 15 kwietnia w obwodzie charkowskim zginął kpt. Jegor Serediuk. Strata ta koresponduje z rosyjskim zgłoszeniem zestrzelenia ukraińskiego myśliwca w tej okolicy.

16 kwietnia

W nocy rosyjskie pociski lotnicze dalekiego zasięgu trafiły w 16 celów. Wśród nich znalazło się 11 obszarów koncentracji ukraińskiego sprzętu wojskowego i broni, jeden rejon koncentracji siły żywej, dwa składy broni raketowej i artyleryjskiej, a także centralna baza magazynowa sprzętu radarowego i łączności oraz baza magazynowa przeciwlotniczej broni raketowej w Połtawie. Lotnictwo operacyjno-taktyczne zaatakowało w nocy 67 obszarów koncentracji personelu i ukraińskiego sprzętu wojskowego. Operatorzy rosyjskich systemów OPL utrzymują, że 15 km na południe od Iżjumu zestrzelili ukraiński samolot Su-25.

W ciągu dnia wyrzeliwane z powietrza rosyjskie pociski manewrujące zostały odpalone przeciwko 15 obiektom. Było to sześć miejsc koncentracji ukraińskiego sprzętu wojskowego i siedem umocnionych pozycji wojsk ukraińskich. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS zaatakowało w ciągu dnia 67 obszarów koncentracji ukraińskiego personelu i sprzętu wojskowego. Rosjanie utrzymują także, że w rejonie Odessy zestrzelili ukraiński wojskowy samolot transportowy z dużą partią broni od krajów zachodnich. Źródła zachodnie zaprzeczyły jednak, że taka sytuacja miała miejsce. Ponadto łupem rosyjskiej OPL miały paść dwa ukraińskie BSP.

Według stanowiska strony ukraińskiej miało zostać trafionych aż 13 celów: po jednym samolocie i śmigłowcu, pięć BSP i sześć pocisków manewrujących. Cztery ze strąconych pocisków zostały wystrzelone na cele w obwodzie lwowskim przez samoloty Su-35, które wystartowały z lotniska Baranowicze na Białorusi. Ukraińskie Su-24 i Su-25 pod osłoną myśliwców dokonały nalotów na pozycje wojsk rosyjskich.

Tego dnia w północnej części kraju ujawniono spalony wrak ukraińskiego śmigłowca Mi-8MSB, który jednak mógł zostać zniszczony znacznie wcześniej. Maszyna była załadowana amunicją czołgową.

17 kwietnia

W nocy wystrzeliane z powietrza pociski manewrujące trafiły w fabrykę amunicji w pobliżu wsi Browary w obwodzie kijowskim. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS zaatakowało 68 instalacji wojskowych. Wśród nich znalazły się dwa radiolokatory zestawu przeciwlotniczego S-300 w rejonie miejscowości Kriwa Łuka i Krasnoarmejsk oraz jeden przeciwlotniczy zestaw raketowy Osa-AKM w rejonie Sewerodoniecka. W nocy rosyjskie śmigłowce bojowe dokonały nalotów na cztery miejsca koncentracji siły żywej i sprzętu SZU, a także na kolumnę techniki bojowej podczas marszu. Rosyjskie systemy OPL zameldowały zestrzelenie 10 ukraińskich BSP.

W ciągu dnia rosyjskie lotnicze pociski manewrujące zniszczyły dwa magazyny paliw i smarów oraz amunicji. Poza tym Rosjanie przypuścili koncentryczny atak na obiekty kolejowe w obwodach lwowskim i dniepropietrowskim. Kampania WKS przeciwko szynowemu liniiom transportowym była kontynuowana w następujących dniach. Miało to po pierwsze związek z wielkimi trudnościami w zlokalizowaniu dostaw materiałów wojennych napływających z Zachodu, a po drugie z rozpoczętą oficjalnie następnego dnia ofensywą na odcinku donbasko-lugańskim. Zatrzymanie ukraińskich transportów kolejowych miało zapobiec przerzucaniu ciężkiego sprzętu na najgorętszy w tej chwili odcinek frontu. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS zniszczyło 44 obiekty, w tym dwa stanowiska dowodzenia i radar przeciwlotniczego systemu S-300 w rejonie Awdiejewki, a ponadto trzy składy broni raketowej i artyleryjskiej oraz 23 miejsca koncentracji personelu i sprzętu wojskowego. Rosyjskie systemy OPL zgłosiły zestrzelenie w rejonie Fedorowki i Fabryki w obwodzie charkowskim pary ukraińskich MiG-ów-29, a w rejonie pawłogradzkim ukraińskiego BSP.

Raketowa obrona SP SZU poinformowała, że zestrzeliła pięć celów: nieustalony samolot, trzy śmigłowce i BSP.

18 kwietnia

W nocy nastąpił atak lotniczy pociskami manewrującymi na 16 ukraińskich instalacji wojskowych, którymi było pięć stanowisk dowodzenia, magazyn paliwa, trzy składy amunicji, a także

personel i sprzęt wojskowy. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS przeprowadziło uderzenia na 108 miejsc koncentracji ukraińskiego personelu i sprzętu wojskowego. Ponadto jeden z rosyjskich pilotów zgłosił zestrzelenie pociskiem powietrze-powietrze ukraińskiego bezzałogowca w rejonie miejscowości Budy. Rosyjskie jednostki artylerii zaatakowały w nocy 315 obiektów wojsk ukraińskich. W tej liczbie znalazł się jeden przeciwlotniczy system raketowy Osa-AKM. Rosyjskim systemom OPL przypisano zestrzelenie trzech ukraińskich samolotów bojowych – dwóch MiG-ów-29 w rejonie Iżjumu i jednego Su-25 w rejonie Awdiejewki. Ponadto miało zostać trafionych 11 ukraińskich BSP. Przechwycono też 10 rakiet dużego kalibru, wystrzelonych w kierunku Czernobajewki przez ukraińskie wyrzutnie wieloprowadnicowe.

Rankiem 18 kwietnia pociski manewrujące rosyjskiego lotnictwa uderzyły w 124. Połączone Centrum Wsparcia Logistycznego Dowództwa Sił Logistycznych Wojsk Ukraińskich w obwodzie lwowskim. Rosjanie oceniają, że w tym ataku zniszczeniu uległy magazyny z dużą ilością zagranicznej broni, która w ciągu poprzednich

Rosyjski bombowiec Tu-22M3 przygotowuje się do ataku trzytonowymi bombami FAB-3000 na fabrykę Azowstal w Mariupolu.

sześciu dni była dostarczana na Ukrainę ze Stanów Zjednoczonych i krajów europejskich. Ponadto trafiono duży skład amunicji w pobliżu wsi Wasilków w obwodzie kijowskim. W ciągu dnia wyrzeliwane z powietrza pociski skrzydlate zniszczyły 16 instalacji wojskowych Ukrainy. Wśród nich były: dwa stanowiska dowodzenia, dwie pozycje wojsk ukraińskich, a także miejsca koncentracji wojsk i sprzętu. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS za dnia przeprowadziło naloty na 84 obiekty, w tym zakład naprawy głowic rakiet taktycznych *Toczka-U* w Dniepropietrowsku, stanowisko dowodzenia batalionu Obrony Terytorialnej, dwa składy amunicji, jeden skład paliwa oraz 22 stanowiska ogniowe artylerii wojsk ukraińskich.

SP SZU, którym podlegają zestawy raketowej obrony przeciwlotniczej, poinformowały,

że zestrzeliły siedem celów: samolot bojowy (określony jako Su-30), cztery BSP i dwa pociski skrzydlate.

19 kwietnia

W nocy odpalone przez lotnictwo WKS pociski manewrujące uderzyły na 13 pozycji wojsk ukraińskich. Z kolei samoloty taktyczne przeprowadziły ataki na 60 ukraińskich obiektów. Na terenach miejscowości Czerwona Polana i Batakleja zniszczono dwa magazyny głowic do pocisków taktycznych *Toczka-U*. Trafione zostały także trzy stanowiska dowodzenia wojsk ukraińskich oraz 53 obszary koncentracji wojsk. Wojska rakietowe i artyleria ostrzelały m.in. dwie wyrzutnie rakiet przeciwlotniczych *Buk-M1* w rejonach Hulajpola i Nikołajewki. W pobliżu wsi Malinowka w obwodzie donieckim rosyjskie systemy OPL miały zestrzelić ukraiński myśliwiec MiG-29. Ponadto zostały przechwycone dwa ukraińskie pociski taktyczne *Toczka-U* oraz cztery BSP.

Za dnia wystrzeliwanymi z powietrza pociskami manewrującymi zostały zaatakowane dwie pozycje polowe w okolicy Kalinowa i Popasnej oraz sześć rejonów koncentracji wojsk ukraińskich. Na terenie Barwenkowa zniszczeniu uległa wyrzutnia systemu rakiet przeciwlotniczych *Buk-M1*. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS zbombardowało 31 obiektów. Rosyjskie systemy OPL zestrzeliły trzy ukraińskie BSP.

Łupem ukraińskich przeciwlotników miało paść dziewięć celów powietrznych: po jednym samolocie, śmigłowcu i pocisku skrzydlatym oraz sześć bezzałogowców.

W tym dniu rzecznik Departamentu Stanu USA John Kirby oświadczył, że za pośrednictwem amerykańskich sił zbrojnych lotnictwo Ukrainy weszło w posiadanie znacznych zapasów części zamiennych oraz komponentów strukturalnych (kadłubów, skrzydeł) do już posiadanych maszyn rosyjskiej konstrukcji. Nie ujawniono z jakich krajów pochodziły te elementy. Za to według słów Kirby'ego ukraińskie SP miały dysponować dzięki temu większą liczbą myśliwców niż dwa tygodnie wcześniej. Nieoficjalne dane mówią, że za pomocą dostaw tych części udało się przywrócić do pełnej sprawności 20 samolotów bojowych, co stanowiłoby znaczne wzmocnienie ukraińskiego lotnictwa.

20 kwietnia

W nocy lotnictwo taktyczne WKS zaatakowało 73 obiekty. Wśród nich: cztery stanowiska dowodzenia, 57 miejsc koncentracji wojsk przeciwnika, siedem umocnionych punktów oporu i cztery składy amunicji. W efekcie zniszczeniu miało ulec sześć czotgów, dziewięć pojazdów opancerzonych i bateria 152-mm haubic *Msta-B*. Do rana rosyjskie systemy OPL zestrzeliły sześć ukraińskich BSP i dwa pociski balistyczne *Toczka-U*. Przed wieczorem rosyjska OPL zapisała sobie jeszcze zestrzelenie ukraińskiego śmigłowca Mi-8 w pobliżu wsi Korowij Jar oraz dwa kolejne bezzałogowce.

W ciągu dnia rosyjskie lotnictwo bojowe nie operowało nad obszarem kontrolowanym przez wojska ukraińskie, co spowodowane było złą pogodą. Jedynie operujące z nad własnego terenu

lotnictwo dalekiego zasięgu wystrzeliło pociski skrzydlate na 12 ukraińskich obiektów.

OPL Sił Powietrznych i Wojsk Lądowych SZU zgłosiła zestrzelenie trzech bezzałogowców typu *Ortan-10* oraz jednego pocisku manewrującego.

21 kwietnia

W nocy lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS uderzyło w 20 obszarów koncentracji siły żywej i ukraińskiego sprzętu wojskowego. Rosyjskie systemy OPL zgłosiły zniszczenie 13 ukraińskich BSP, a w obwodzie donieckim ukraińskiej rakiety taktycznej *Toczka-U*.

W ciągu dnia rosyjskie lotnictwo strategiczne zaatakowało pociskami manewrującymi 14 obiektów SZU. Przykładowo, w rejonie miejscowości Popasna zostały trafione: stanowisko dowodzenia, dwa składy amunicji, dwa obszary koncentracji wojsk i sprzętu wojskowego, a także dwa umocnione punkty oporu. Inne cele znajdowały się w obwodach czerkaskim i aleksandrowskim. Lotnictwo taktyczne WKS uderzyło w ciągu dnia na 64 obiekty wojskowe Ukrainy.

Zestrzelony w obwodzie zaporoskim Su-34 RF-95858 z 559. Pułku Lotnictwa Bombowego.

Wśród nich było 17 rejonów koncentracji wojsk na terenach Krasnego Limana i Drobyszewa oraz dwa składy broni rakietowej i artyleryjskiej w okolicy Zaporozża. Rosyjskie systemy OPL zgłosiły zniszczenie ukraińskiego BSP w pobliżu miejscowości Jasnoje na terenie tzw. Donieckiej Republiki Ludowej.

Tego dnia SZU przypisały sobie zestrzelenie aż 15 celów powietrznych. Jednostki rakietowe podległe dowództwu „Wschód” Sił Powietrznych zestrzeliły w rejonie Izjumu jednocześnie dwa rosyjskie samoloty, których typ wstępnie określono jako myśliwski Su-35 i uderzeniowy Su-34. Ten ostatni sukces został potwierdzony filmem. Załoga uderzeniowego Suchoja rej. RF-95858 czerwony 43 z 559. Pułku Lotnictwa Bombowego katapultowała się, lecz jej los pozostaje niezany.

Ukraińskie oddziały desantowo-szturmowe meldowały zestrzelenie samolotu szturmowego Su-25 oraz śmigłowca transportowego Mi-8. Kolejnego Mi-8 strącił oddział piechoty morskiej. Z całą pewnością za potwierdzone można uznać oba śmigłowce, które spadły w krótkim czasie niedaleko siebie w rejonie wsi Malinowka na Zaporozżu. Z opublikowanej serii filmów obrazujących tę sytuację wynika, że drugi z zestrzelonych śmigłowców przeszukiwał rejon rozbicia się pierwszej maszyny w celu podjęcia załogi, ale również został trafiony. Z kolei żołnierze ukraińskiej Gwardii Narodowej raportowali zestrzelenie w pobliżu miejscowości Pawliwka na południe od Zaporozża śmigłowca szturmowego Ka-52. Ponadto zestrzelono podobno aż dziewięć BSP *Ortan-10*, z których sześć zniszczyły oddziały raketowej OPL Wojsk Lądowych, dwa wojska desantowo-szturmowe, a jeden OPL Sił Powietrznych.

22 kwietnia

Rosyjskie siły powietrzne zaatakowały w nocy pociskami manewrującymi trzy ukraińskie obiekty wojskowe. W pobliżu Nowosiołki został zniszczony element ukraińskiego systemu przeciwlotniczego S-300. W rejonie Oleksandrowki rozbito stanowisko dowodzenia oraz trafiono na rejon koncentracji sprzętu wojskowego. Ponadto rosyjski myśliwiec miał zestrzelić pociskiem powietrze-powietrze ukraiński BSP. Lotnictwo taktyczne WKS uderzyło w nocy na 58 obiektów. Wśród nich: cztery stanowiska dowodzenia, trzy składy paliw, a także 51 rejonów koncentracji ukraińskich wojsk. Rosyjskie systemy OPL zniszczyły siedem ukraińskich BSP. Ponadto w rejonie Doniecka załoga przeciwlotniczego zestawu rakietowego *Buk-M3* zestrzeliła ukraińską raketę *Toczka-U*.

W ciągu dnia rosyjskie lotnictwo dalekiego zasięgu wystrzeliło pociski manewrujące przeciwko 13 obiektom na Ukrainie. W wyniku ataku zniszczono m.in. magazyn pocisków przeciwlotniczych do systemów rakietowych *Osa-AKM*. Samoloty taktyczne WKS dokonały nalotów na 26 celów lądowych, w tym stanowiska dowodzenia, rejon koncentracji wojsk i magazyny. W ciągu dnia oddziały wojsk rakietowych i artylerii zgłosiły zniszczenie w pobliżu wsi Barwenkowo stojącego na lotnisku polowym ukraińskiego śmigłowca Mi-8, przeciwlotniczego systemu rakietowego *Buk-M1* i stacji walki elektronicznej. Rosyjskie systemy OPL zniszczyły trzy ukraińskie BSP.

W pobliżu portu lotniczego Zaporozże w trakcie próby awaryjnego lądowania po oblocie technicznym rozbiciu uległ cywilny samolot transportowy An-26B-100. Spośród trzysobowej załogi zginęła jedna osoba, a dwie zostały ranne. Okoliczności tego zdarzenia są niejasne. Jedna wersja mówi, że załoga wykonywała lot na bardzo małej wysokości, aby uniknąć zagrożenia ze strony rosyjskiego lotnictwa, co skutkowało zawadzeniem o linię wysokiego napięcia. Inna wskazuje na wcześniejszą usterkę techniczną na pokładzie, a zahaczenie o przewody było konsekwencją nieudanego awaryjnego lądowania w terenie przygodnym.

23 kwietnia

W nocy z 22 na 23 kwietnia za pomocą pocisków skrzydlatych rosyjskie lotnictwo strategicznie zaatakowało 11 obiektów: siedem stanowisk wojsk ukraińskich i trzy składy broni. Lotnictwo operacyjno-taktyczne WKS uderzyło w nocy na 66 obiektów. Wśród nich wymieniono trzy stanowiska dowodzenia, 58 rejonów koncentracji żołnierzy i ukraińskiego sprzętu wojskowego, a także trzy magazyny broni raketowej i artyleryjskiej. W trakcie realizacji nocnych zadań ogniowych rosyjskie jednostki artylerii lufowej i raketowej ogłosiły m.in. zniszczenie trzech przytapanych na ziemi ukraińskich śmigłowców Mi-8 w pobliżu miejscowości Czugujew i trzech pojazdów przeciwlotniczego zestawu raketowego *Osa-AKM* w okolicach Barwenkowa. W rejonie Nowaja Dmitrowka w obwodzie charkowskim rosyjskie systemy OPL miały zestrzelić samolot szturmowy Su-25. Również w nocy zniszczono 15 ukraińskich BSP, w tym jednego *Bayraktar TB2* nad miejscowością Nowaja Zarja w obwodzie miłkołajowskim. W rejonie Czernobajewki załogi przeciwlotniczych systemów *Pancyr-S* zestrzeliły dwa pociski balistyczne *Toczka-U* i trzy pociski dużego kalibru wstrzelone z wieloprowadnicowej wyrzutni raketowej.

Popołudniu 23 kwietnia pociski dalekiego zasięgu rosyjskich WKS spadły na terminal cargo lotniska pod Odessą, gdzie według Rosjan przechowywana była duża partia zagranicznej broni otrzymanej ze Stanów Zjednoczonych i krajów europejskich. W ciągu dnia rosyjskie WKS za pomocą pocisków skrzydlatych uderzyły na 22 obiekty wojskowe, w tym: dwa stanowiska dowodzenia i obserwacyjne szczebla batalionu i jedno stanowisko dowodzenia brygadą, trzy

Żoładunek pocisku manewrującego Ch-55 na pokład rosyjskiego bombowca Tu-95. Tego rodzaju broni jest trudna do przechwycenia przez ukraińskie systemy obrony powietrznej i na początku wojny do zestrzeleń dochodziło stosunkowo rzadko. Z biegiem czasu nabrano doświadczenia w ich zwalczaniu i wyniki Ukraińców uległy poprawie.

magazyny broni i 11 punktów oporu i miejsc koncentracji wojsk ukraińskich. W pobliżu osady Nowaja Dmitrowka miało dojść do zniszczenia wyrzutni przeciwlotniczego systemu raketowego *Buk-M1* i trzech stacji radarowych. Rosyjskie lotnictwo operacyjno-taktyczne dokonało nalotów na 79 obiektów: sześć stanowisk dowodzenia, 52 rejonów koncentracji wojsk, a także 16 magazynów broni i składów paliwa. Zgłoszono przy tym zniszczenie czterech pojazdów przeciwlotniczych: trzech *Buków-M1* w pobliżu osiedli Kurachowka i Romanówka oraz jednego *Tora* pod

Pocisk manewrujący i przeciwokrętowy Ch-35 Uran podwieszony pod Su-34. Rosyjscy mechanicy wypisali na nim pozdrowienia dla prezydenta Zeleńskiego.

Siergiejewką. Rosyjskim systemom OPL przypisano zestrzelenie trzech ukraińskich BSP, w tym jednego *Bayraktar TB2* nad miejscowością Łozowaja w obwodzie charkowskim.

Około godziny 14.35 siedem pocisków manewrujących wystrzelonych przez rosyjską Marynarkę Wojenną z Morza Czarnego i bombowiec Tu-95 nadleciało nad Odessę. Aż pięć z nich padło jednak tępem ukraińskiej obrony, a jeden trafił w wieżowiec mieszkalny, zabijając osiem osób (w tym trzymiesięczne dziecko) i raniąc około 20.

Na koniec dnia Dowództwo SP SZU ogłosiło, że podległe mu jednostki raketowej OPL oraz obrona przeciwlotnicza Wojsk Lądowych zestrzeliły łącznie 17 celów: trzy samoloty (wstępnie zidentyfikowane jako Su-34, Su-35 i Su-25), pięć wspomnianych już pocisków manewrujących na Odessę i dziewięć bezzałogowców (prawdopodobnie wszystkie typu *Ortan-10*; dwa z nich miały koordynować nalot na Odessę).

mimo strat wykazuje się znaczną efektywnością. Rosjanie nadal często odpalają strategiczne pociski manewrujące dalekiego zasięgu, co nie wymaga wchodzenia samolotów-nosicieli w interakcję z ukraińską OPL. W lotnictwie taktycznym dało się również zauważyć wykorzystanie pocisków *stand-off* Ch-59 i Ch-59M, których użycie w mniejszym stopniu naraża na zestrzelenie przez dolne piętra ukraińskiej defensywy. Wciąż jednak skala wykorzystania lotniczej broni precyzyjnej wydaje się niewielka.

Jednocześnie trzeba przypomnieć znaczne kłopoty Rosjan z określeniem właściwych celów dla dalekosiężnych uderzeń lotniczo-raketowych. O ile na poziomie taktycznym szeroko wykorzystywane drony *Ortan* zapewniają dość przyzwoitą świadomość sytuacyjną dla uderzeń artylerii, to w skali operacyjnej wgląd w ugrupowanie oraz zamiary przeciwnika jest zdecydowanie poniżej oczekiwań. Mści się tutaj rosyjska słabość w zakresie wojskowego rozpoznania satelitarnego. Aktualnie WKS eksploatują dwa satelity rozpoznania optycznego kr. *Persona* o rozdzielczości 0,5 m i tylko jeden obiekt kr. *Kondor*, zdolny do rejestrowania obrazu radarowego, tj. niezależnie od pogody. Przeznaczenie wystrzelonego 5 lutego 2022 roku obiektu rozpoznawczego Kosmos-2553 (kr. *Neutron*) nie zostało jeszcze dokładnie zbadane. W rezultacie zbyt mała liczba satelitów na orbicie nie zapewnia odświeżania danych z wystarczającą częstotliwością, a jakość zobrazowania pozostawia wiele do życzenia. Opracowane na tej podstawie rekomendacje do nalotów są więc dalece niewystarczające i z pewnością obarczone wieloma błędami. Widać to choćby po oficjalnie komunikowanej przecież niewielkiej liczbie atakowanych transportów kolejowych czy kolumn samochodowych w ruchu. Również na udostępnianych przez Ministerstwo Obrony FR filmikach po atakach na domniemane składy uzbrojenia (często sprawiających wrażenie budynków cywilnych) czasem brak wybuchów wtórnych rzekomo przechowywanej tam amunicji – jakby nie nadszedła za dynamiczną zmianą sytuacji. A przecież są to nagrania starannie dobierane do publikacji pod względem efektu propagandowego.

Tymczasem strona ukraińska może liczyć na bardzo szeroką pomoc wywiadowczą państw NATO, której zakres według wielu doniesień nie miał precedensu w dotychczasowej historii Sojuszu. Przykładowo, najnowsze amerykańskie

Podsumowanie

Mimo ponoszonych strat i relatywnie niewielkich postępów ofensywy lądowej, rosyjskie wojska nadal zachowały inicjatywę strategiczną, a rosyjskie lotnictwo było w stanie wywalczyć przewagę pozwalającą na względnie swobodne operacje powietrzne. W tym ostatnim przypadku szczególnie mocno ujawniła się przewaga techniczna i ilościowa WKS. Nadal jednak istnieją pewne obszary kraju, nad które rosyjskie lotnictwo zapuszcza się z wyraźną obawą z uwagi na wciąż groźną obronę przeciwlotniczą, która

satelity optyczne serii *Keyhole* (pięć obiektów na orbicie) mają rozdzielczość 5 cm, dzięki czemu są w stanie rozróżnić znaki szybkiej identyfikacji naniesione na rosyjskich pojazdach. Z kolei komercyjni operatorzy przestrzeni kosmicznej z państw zachodnich powszechnie wykorzystują konstelacje obiektów o rozdzielczości 15 cm. Okoliczności zatopienia rosyjskiego krążownika *Moskwa* jednoznacznie wskazują, że Ukraińcy otrzymują nie tylko gotowe analizy sytuacyjne, ale niektóre dane bywają wręcz udzielane w czasie zbliżonym do rzeczywistego. Zresztą od niedawna półoficjalnie zaczęli przyznawać się do tego amerykańscy urzędnicy.

Dzięki dostawom z Zachodu w opisywanym okresie nastąpiła dość znaczna poprawa w kwestii gotowości bojowej ukraińskich pojazdów i statków powietrznych, choć w obecnych warunkach trudno sobie wyobrazić, aby taka sytuacja utrzymywała się przez dłuższy czas. Konieczne będzie raczej zwiększenie pomocy i to we wszystkich kategoriach sprzętu. Na temat zorganizowanego przez kraje NATO mostu powietrznego do Rzeszowa być może uda się nieco więcej napisać po ustaniu gorącej fazy działań zbrojnych. Nie jest jednak wielką tajemnicą, że codzienne ląduje w tym porcie od kilku do kilkunastu maszyn transportowych (wojskowych i czarterowych przewoźników cargo).

Jeśli chodzi o stan wyposażenia lotniczego można zakładać, że na koniec kwietnia ukraiń-

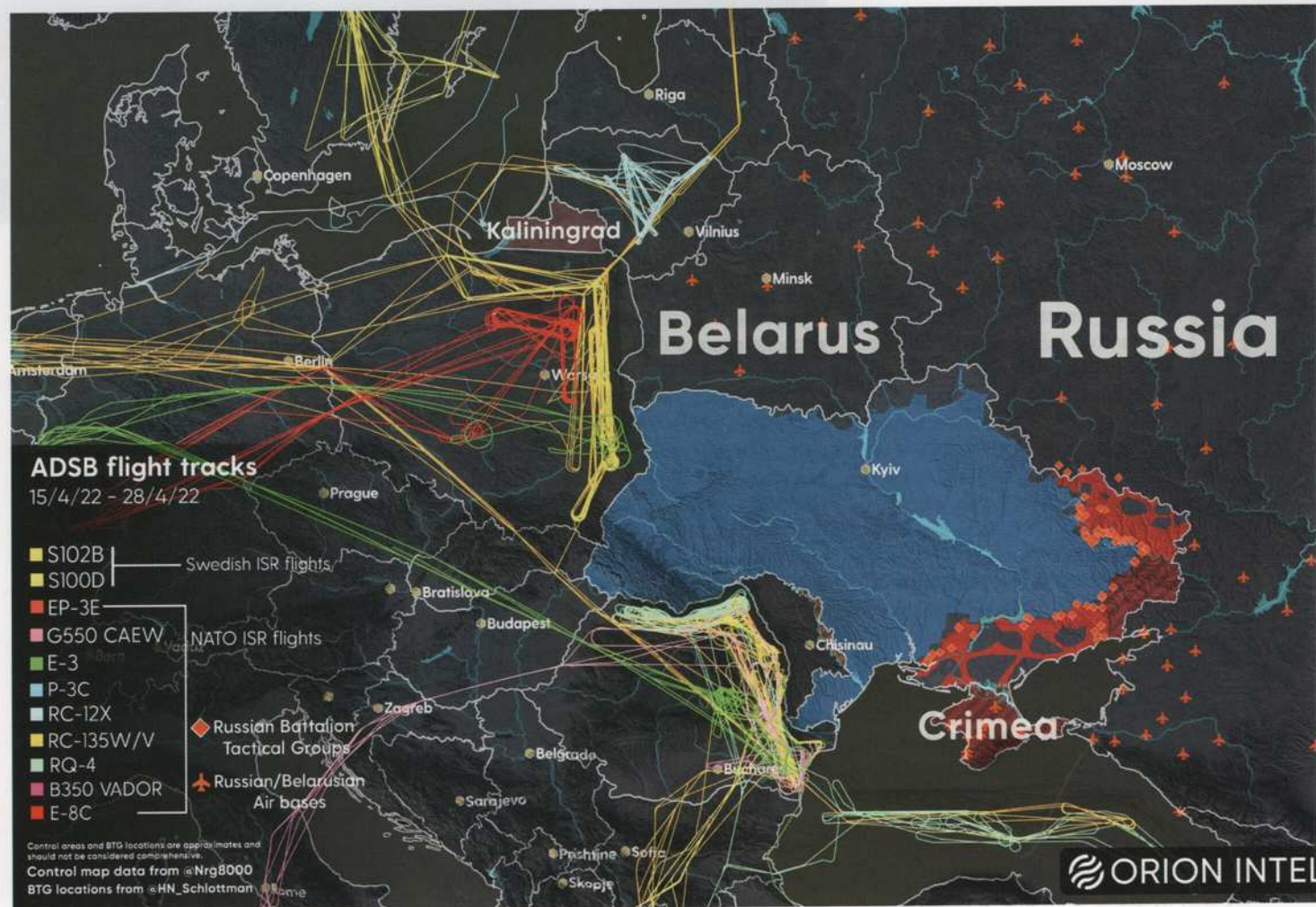
skie lotnictwo dysponowało kilkudziesięcioma (między 50 a 80) samolotami i śmigłowcami w gotowości operacyjnej. Swobodę ich użycia ograniczają jednak częste ataki na składy paliwa lotniczego, zakłady remontowe i miejsca stacjonowania statków powietrznych, co zmusza personel do częstych przebazowań i starannego maskowania na postoju. Jeśli chodzi o perspektywy na nowe dostawy samolotów bojowych, po głośnym fiasku przedsięwzięcia z udziałem polskich MiG-ów-29 na obecną chwilę jedynie Słowacja wydaje się skłonna rozmawiać na temat odstąpienia własnych myśliwców tego typu.

Uzupełnienia w zakresie systemów OPL jak dotąd pozwoliły na utrzymanie bardzo dobrej sytuacji w klasie przenośnych systemów bardzo krótkiego zasięgu. Warto przy tej okazji odnotować pojawienie się na polu walki nowych typów PPZR, takich jak brytyjskie *Starstreak* i *Martlet* oraz francuskie *Mistral* (te ostatnie przekazane przez Norwegię). Pozyskanie jednego dywizjonu S-300 może nie wydawać się zbyt dużym nabytkiem w stosunku do zapotrzebowania na systemy dalekiego zasięgu, ale jego przybycie powitano na Ukrainie z dużym zadowoleniem. Niestety prognozy odnośnie nabycia większej liczby takich systemów nie są zbyt optymistyczne, ponieważ w krajach NATO jest ich stosunkowo mało. Jak dotąd USA wykluczają możliwość dostarczenia Ukrainie własnych *Patriotów*.

Podsumowując drugi miesiąc walk trzeba stwierdzić, że do 23 kwietnia wciąż nie doszło do znaczącego przełomu, mimo istotnego ograniczenia celów rosyjskiej operacji do zajęcia obwodów donbaskiego i ługańskiego w ich administracyjnych granicach. W tym okresie nie udało się nawet opanować całego obszaru oblężonego Mariupola, co nie przeszkodziło 21 kwietnia w ogłoszeniu przez Władymira Putina zdobycia miasta. Za to wycofanie wojsk spod Kijowa, utrata krążownika *Moskwa*, czy duże straty osobowe i sprzętowe (zwłaszcza wśród elitarnych jednostek WDW) stanowią poważny cios w wizerunek rosyjskiej armii jako sprawnej organizacji wojskowej. Na tym etapie jest jednak zbyt wcześnie na wyciąganie jednoznacznych konkluzji z dotychczasowego przebiegu walk. Rosjanie nie raz zdołali udowodnić w trakcie tej wojny, że po pierwszych porażkach potrafią wyciągać wnioski i sukcesywnie usuwają wykryte niedociągnięcia. Determinacja Kremla, aby uzyskać jednoznaczny sukces (którego definicja jest bardzo płynna) jest przy tym tak wielka, że nie zanoszą się na rychłe zamrożenie konfliktu. Raczej można odnieść wrażenie, że aktywna faza kampanii rozciągnie się na kolejne miesiące, o czym nie omieszkamy poinformować w następnych wydaniach „Lotnictwa”.

Marcin Strembski

Zdjęcia: Internet, Siły Zbrojne Ukrainy, Siły Zbrojne FR

Zapis widocznych na serwisie Flightradar24 tras lotu zachodnich samolotów rozpoznawczych, realizowanych w związku z sytuacją w Ukrainie w okresie 15–28 kwietnia.